

Mistä lasten ja nuorten hyvinvointi rakentuu?

- Missä olemme?
- Mihin meidän pitäisi mennä?
- Lasten ja nuorten hyvinvointipolitiikalle uusi suunta!

Sirkka Rousu

<http://lastensuojelija.blogspot.com>

3.4.2011 Oulu

Rousu 2011

Missä olemme?

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta

- **Elämä**, jota elämme tuottaa tälle ajalle tyypillisiä lapsen ja nuoren kasvussa ja kehityksessä näkyviä sairauksia, ongelmia, oireita
  - **Fyysinen**: diabetes, lihavuus, liikkumattomuus ja sen pitkälliset seurausvaikutukset, päihteet, tupakointi, neurologiset häiriöt,
  - **Sosiaalinen**: sosiaalisten suhteiden laatu ja puute, kiusaaminen, kaverittomuus,
  - **Psyykkinen**: yksinäisyyden kokemus, turvattomuus, masentuneisuus, syömishäiriöt, nukahtamis- ja unihäiriöt
- **Kasvuyhteisöt**: koti /moninaistuvat perheet ja vanhemmuus (on parempaa kuin koskaan), päivähoito, koulu, vertaiset ja vertaisverkostot -> **elämisen kulttuuriset mallit ja niiden siirtyminen**
- **Elinolot**: asuinympäristö, yhteiskunnallinen ympäristö: työelämä, media ja netti/virtuaalimaailma, yhteinen maailma: kilpailun, itsekkyyden ja kiireen maailma -> **seuraukset lapsen ja nuoren kehitykselle**

Tehtävänä: tavallinen lapsuus ja nuoruus

- **Mitä on tavallinen riittävän turvallinen lapsuus ja nuoruus?**
  - Kiintymystä, rakkautta, välittämistä
  - Arjen jatkuvuutta ja elämän ennustettavuutta
  - Turvallisuutta
  - Osallisuutta ja kuulluksi tulemisen kokemusta: tunnetta, että olen arvokas. Osallisuuden kokemus luo ja edistää hyvinvointia.
  - Tuen saantia kunkin lapsen ja nuoren erityisten tarpeiden mukaisesti
- **Missä ja miten se syntyy?**

Millaisia kipupisteitä meillä on?

- **Lapsiköyhyysaste 13,9% (2007): 151 700** lasta asui kotitalouksissa, joiden tulot jäivät suhteellisen köyhyysrajan alapuolelle, kun luku v. 1990 oli 4,9 % > **köyhyys marginalisoi ja voi periytyä seuraaville sukupolville**
- **Väkivallan kohteeksi** joutuu moni lapsi ja nuori koulussa, kotona tai yhteisöissä > **väkivalta vaurioittaa aina lasta.**

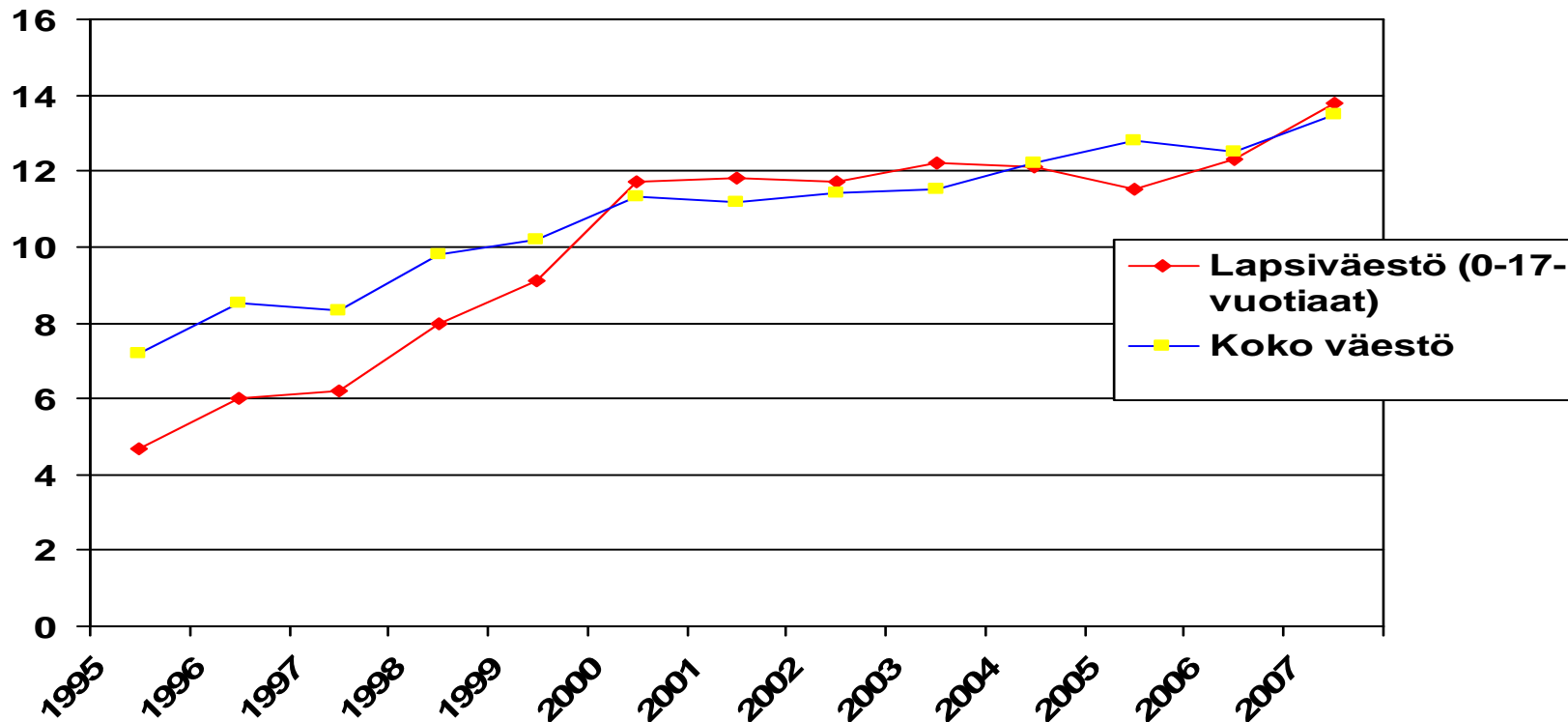
Lapsiuhritutkimuksen 2008 (PAKK & OPTL) mukaan:

  - 9.lk pojista 40 %, tytöistä 30 %
  - 6.lk pojista 37 %, tytöistä 23 %, on joutunut eriasteisen väkivallan kohteeksi.
  - Kuritusväkivallankäytön hyväksyy 26 % (LSKL 2006). Lailla kielletty 1983. Lasten kaltoinkohtelun loppuminen säästäisi suurilta menoilta.
- **Päihdeongelmien keskellä** perheissä elää yli 100 000 lasta.
- **Oppimisvaikeuksiinsa** lapsi ja nuori eivät saa riittävästi tukea.
- **Perusopetuksen jälkeisen** koulutuksen ulkopuolelle jää liian moni nuori, ja pääsy työmarkkinoille on lisääntyneen nuorisotyöttömyyden vuoksi heikentynyt > **yhteisöstä syrjäytymisen riski kasvaa, tulevaisuuden näköalattomuus.**

Koko väestön ja lapsiväestön pienituloisuusaste 1995-2007

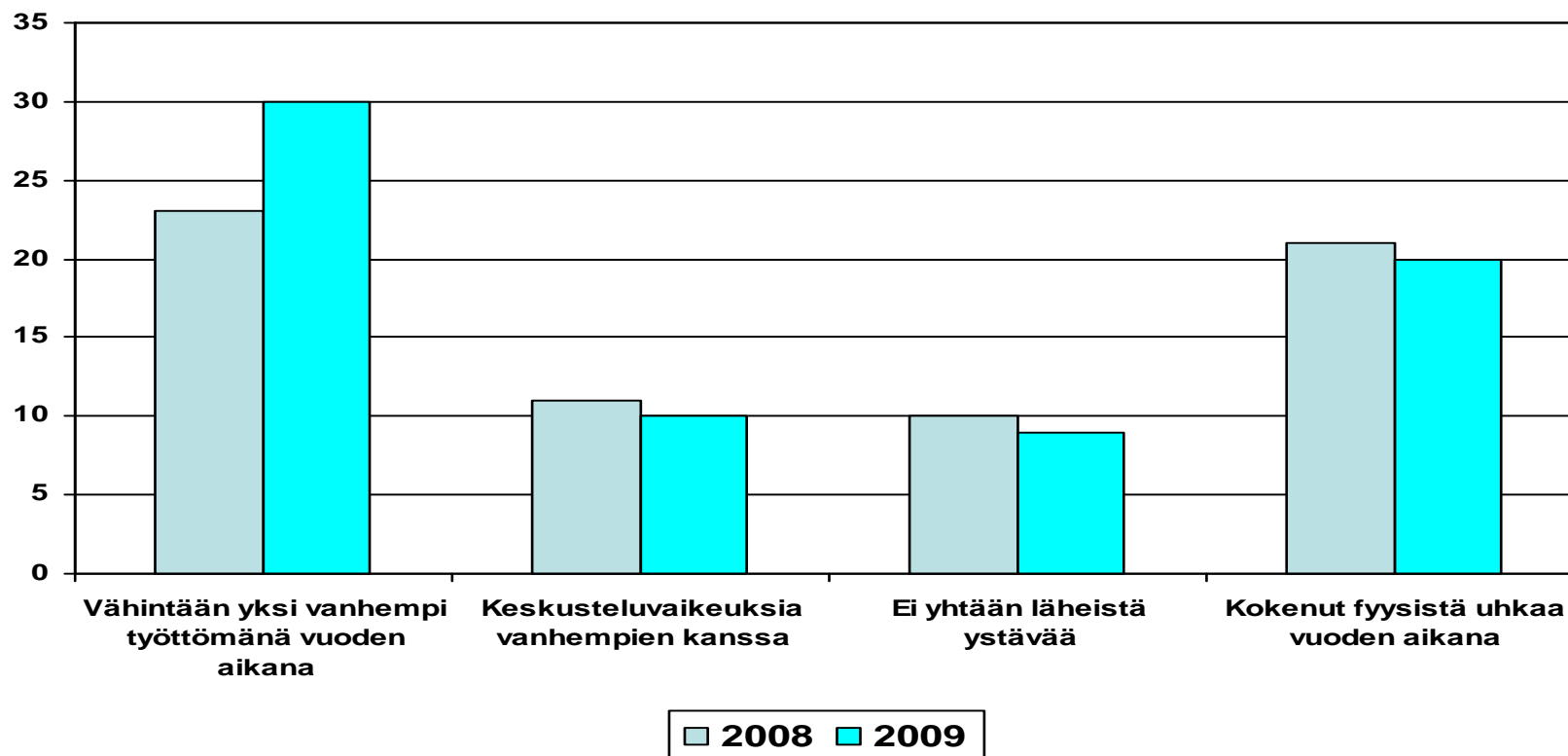
Pienituloisuusrajana on 60 % kotitalouksien käytettävissä olevien ekvivalenttien tulojen mediaanista.

Lähde: Tilastokeskus, tulonjakotilasto 2007

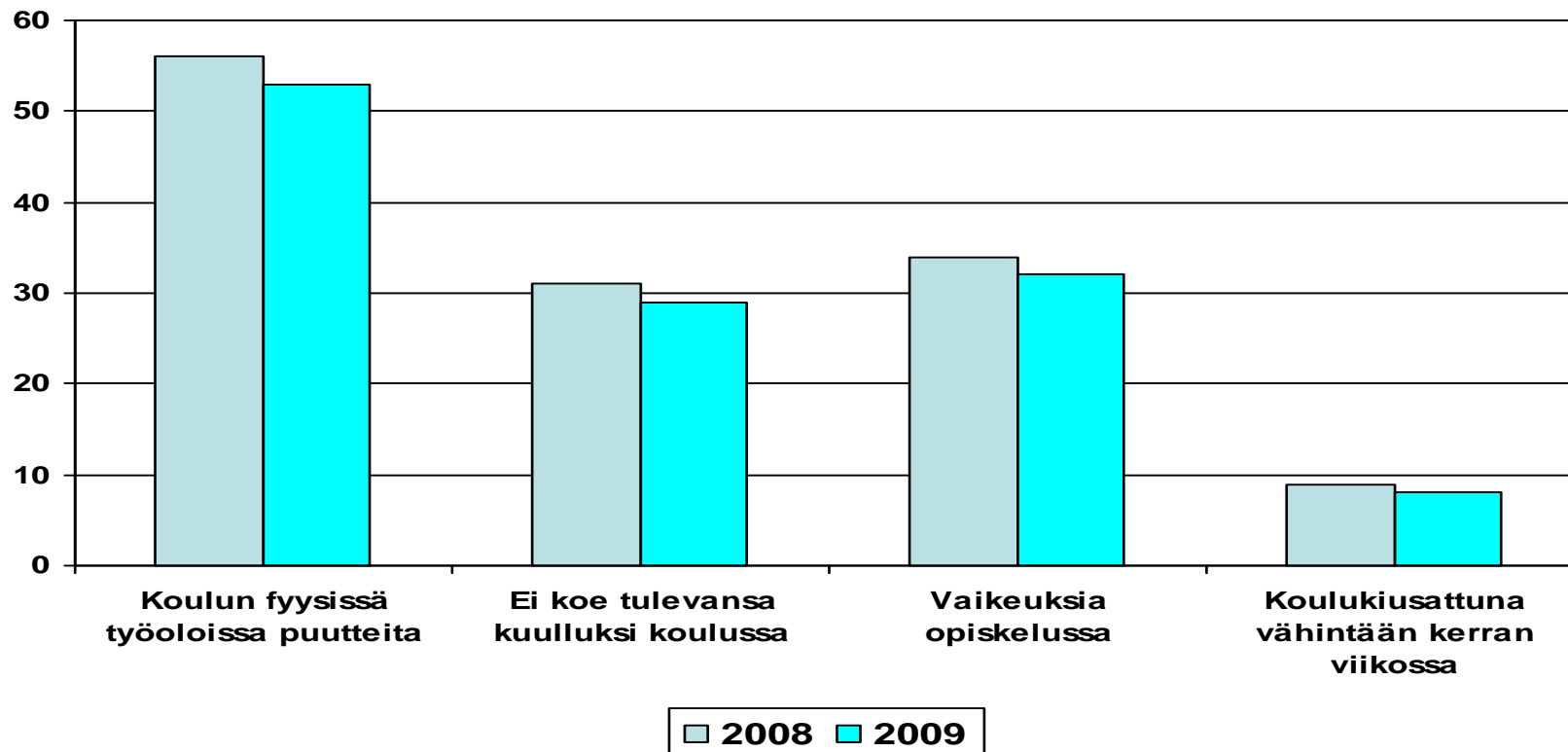

Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaiden elinolot, %
2008: Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänit
2009: Länsi-Suomen ja Oulun läänin sekä Ahvenanmaa

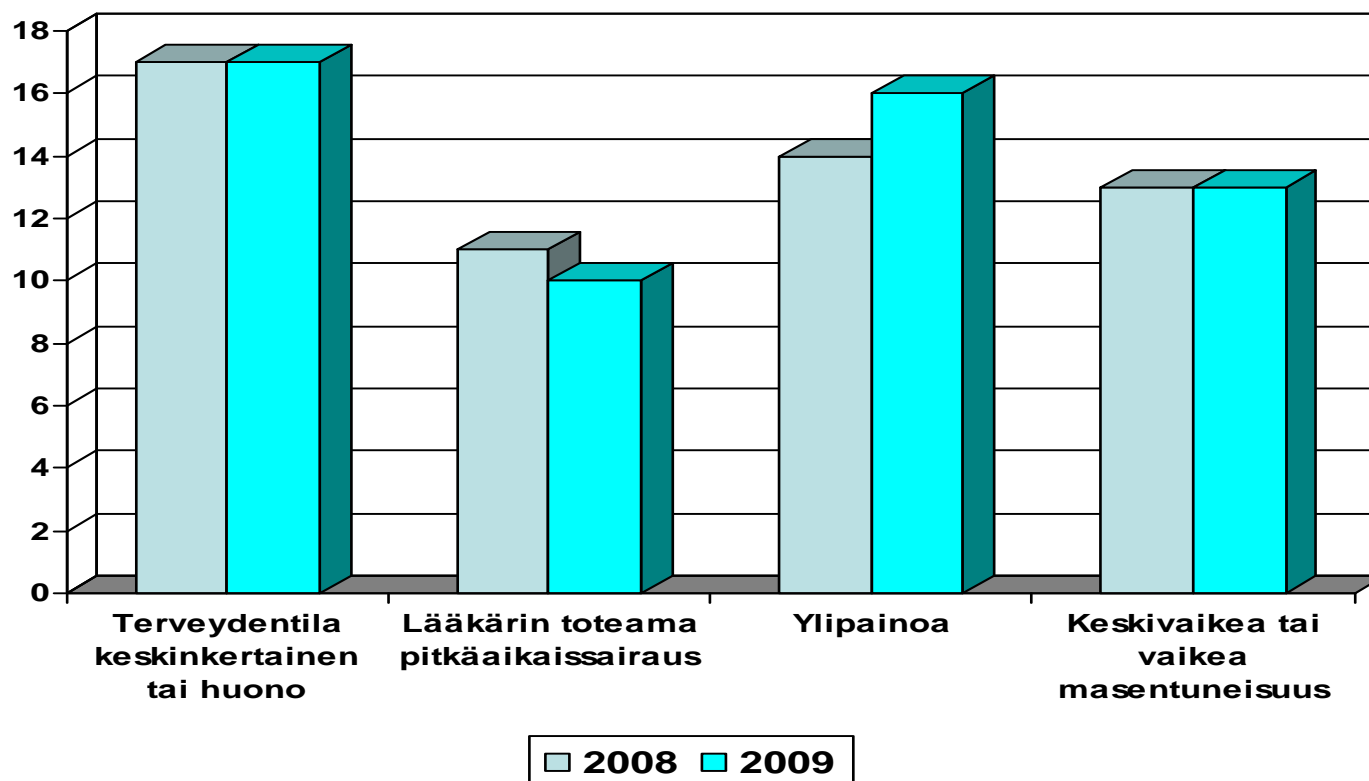
Lähde: THL.Kouluterveyskysely 2008 ja 2009

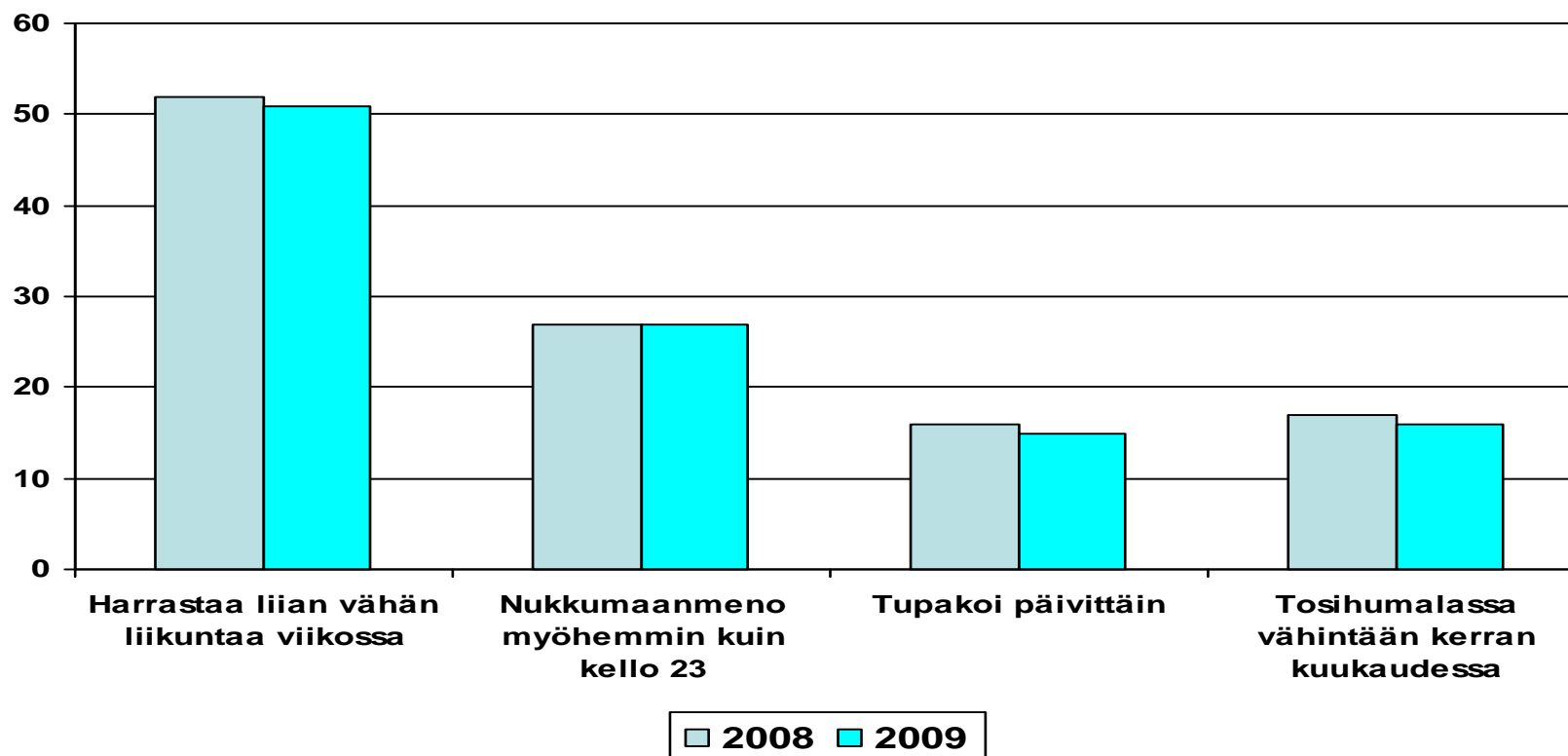
Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaiden kouluolot, %
2008: Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänit
2009: Länsi-Suomen ja Oulun läänin sekä Ahvenanmaa
Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2008 ja 2009

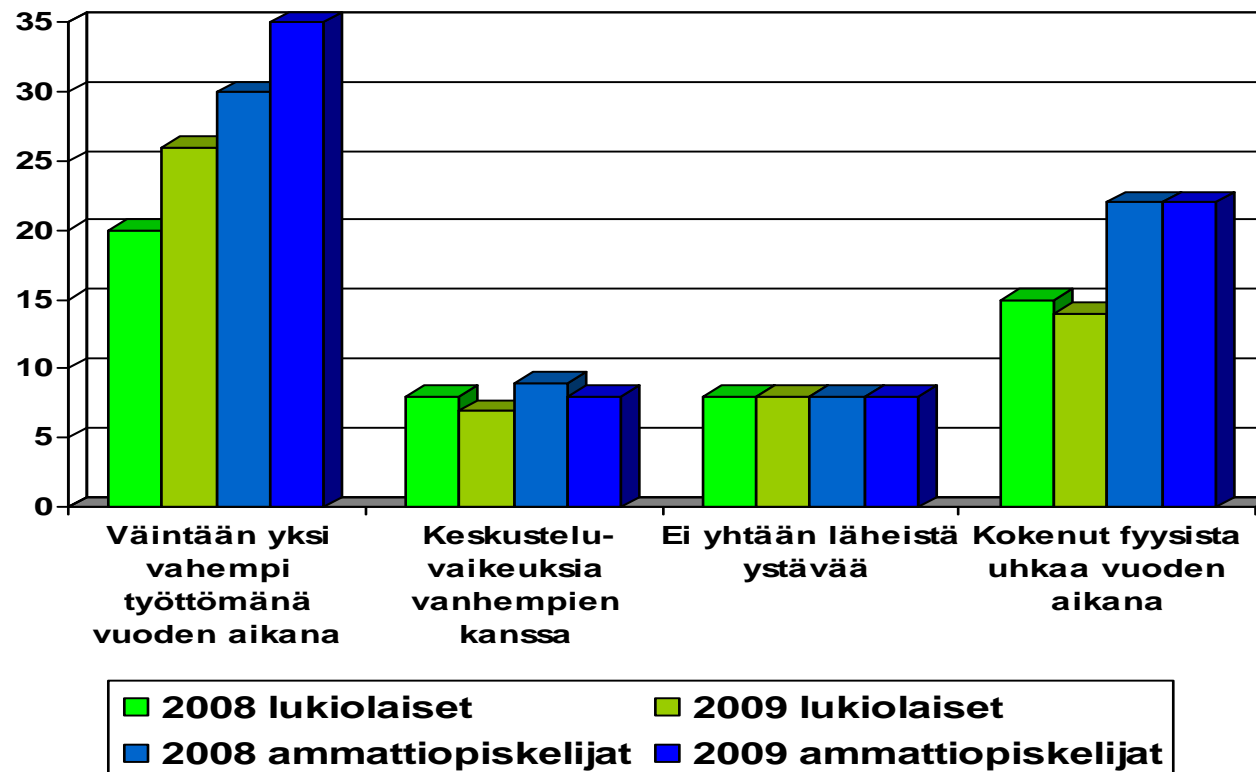
Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaiden terveys, %
2008: Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänit
2009: Länsi-Suomen ja Oulun läänin sekä Ahvenanmaa
Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2008 ja 2009

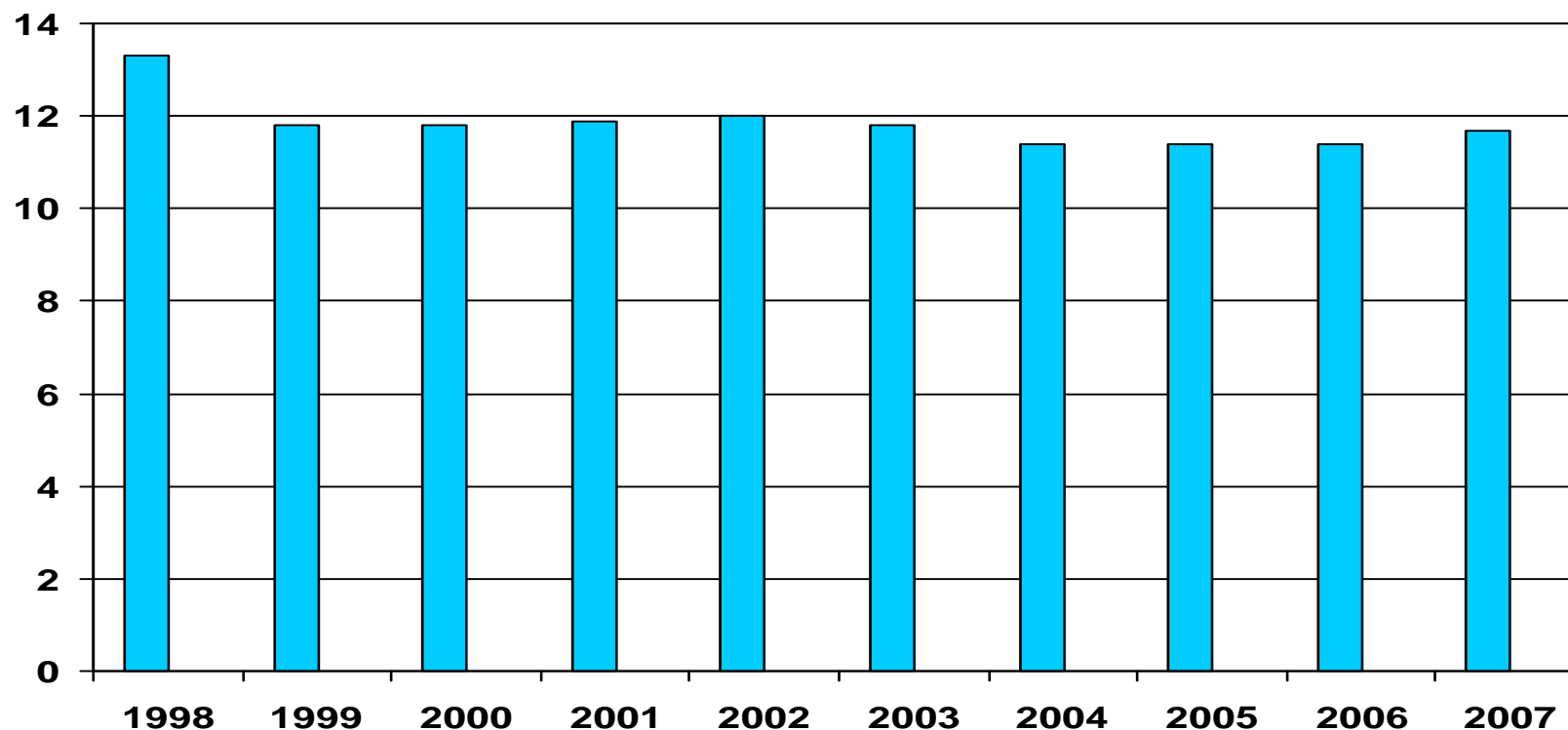
Peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaiden terveystottumukset,
% 2008: Etelä-Suomen, Itä-Suomen ja Lapin läänit - 2009:
Länsi-Suomen ja Oulun läänin sekä Ahvenanmaa
Lähde: THL, Kouluterveyskysely 2008 ja 2009

Lukion 1. ja 2. vuosikurssin ja ammattioppilaitosten
 1- ja 2. vuoden opiskelijoiden elinolot, % 2008: Etelä-Suomen, Itä-
 Suomen ja Lapin läänit - 2009: Länsi-Suomen ja Oulun läänin sekä
 Ahvenanmaa Lähde: THL. Kouluterveyskysely 2008 ja 2009

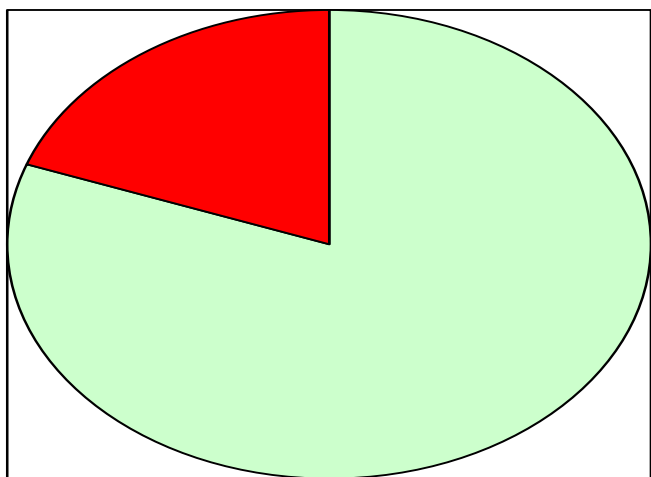

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet (= ei opiskelija eikä
perusasteen jälkeistä koulutusta)
17-24-vuotiaat, prosenttia ikäryhmästä 1998-2007 Lähde:
THL, SOTKANet

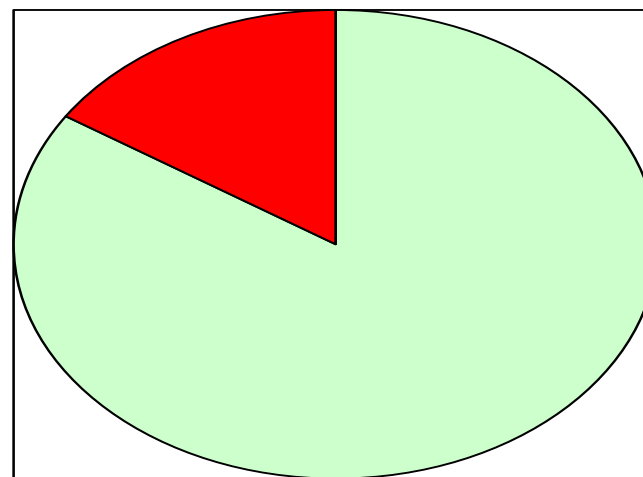

Perusasteen jälkeisen tutkinnon suorittanut 20-24-vuotiaista ja 25-29-vuotiaista

vuonna 2008 Lähde: Tilastokeskus

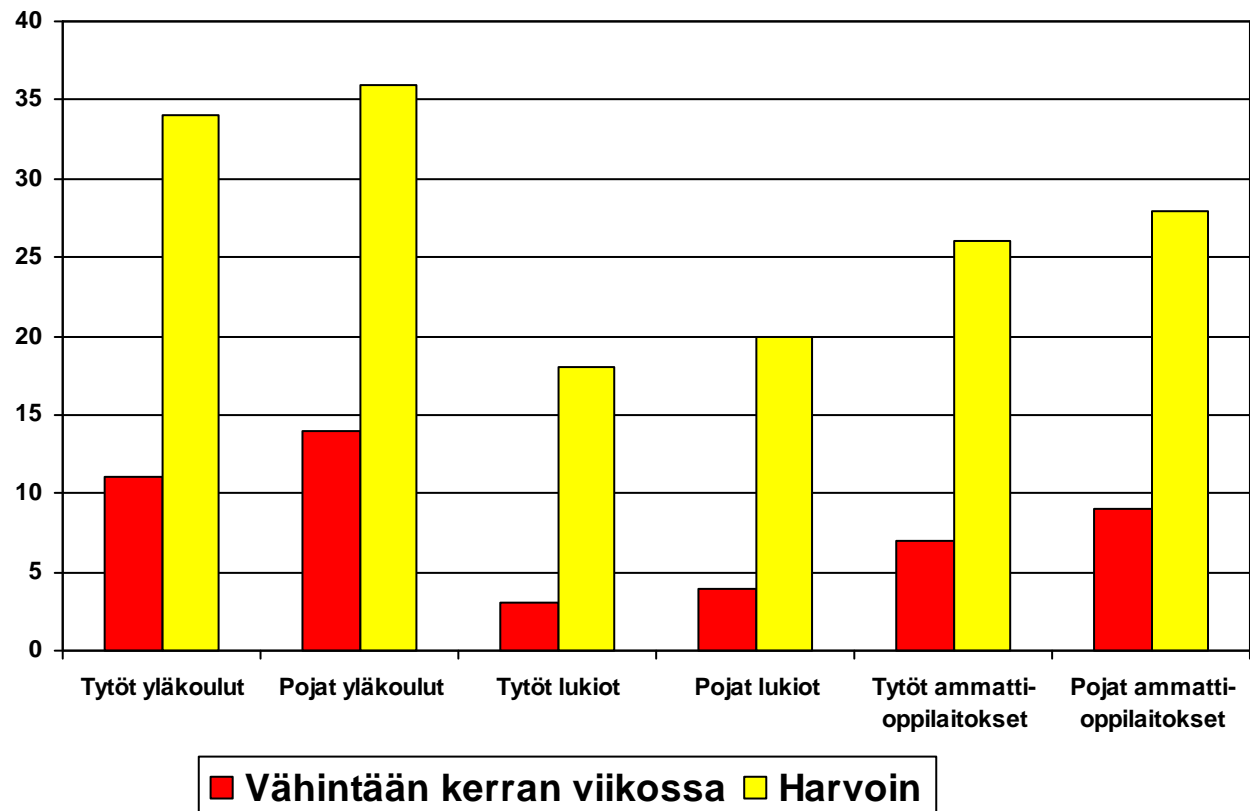

■ Tutkinnon suorittanut 20-24-vuotiaista 80,6 %
■ Ei tutkintoa 20-24-vuotiaista 19,4 %

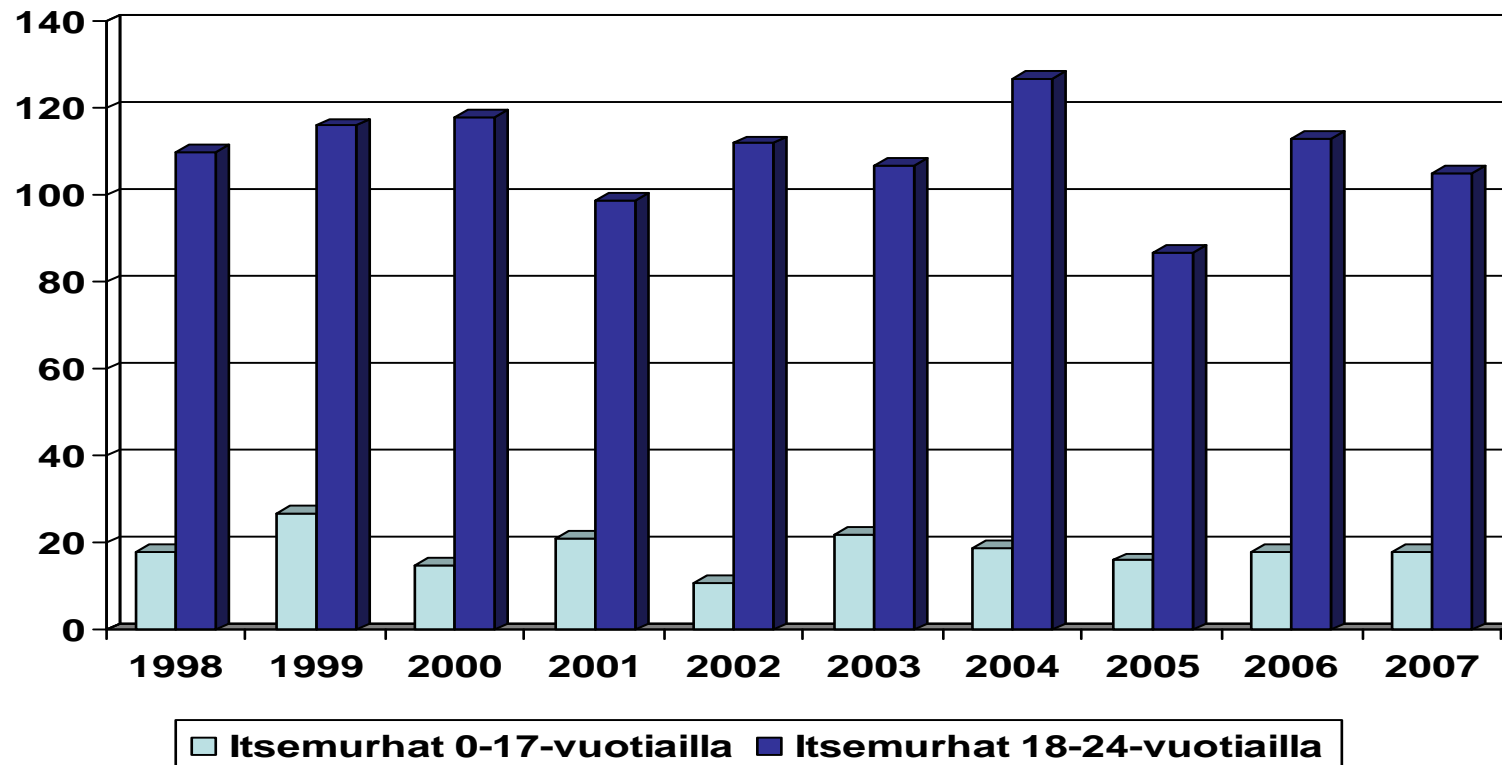
■ Tutkinnon suorittanut 25-29-vuotiaista 84,1 %
■ Ei tutkintoa 25-29-vuotiaista 15,9 %

Kiusaamista kuluneen vuoden aikana kokeneiden
oppilaiden osuudet, prosenttia
Lähde: MLL:n kouluhyvinvointikyselyn raportti (2009)

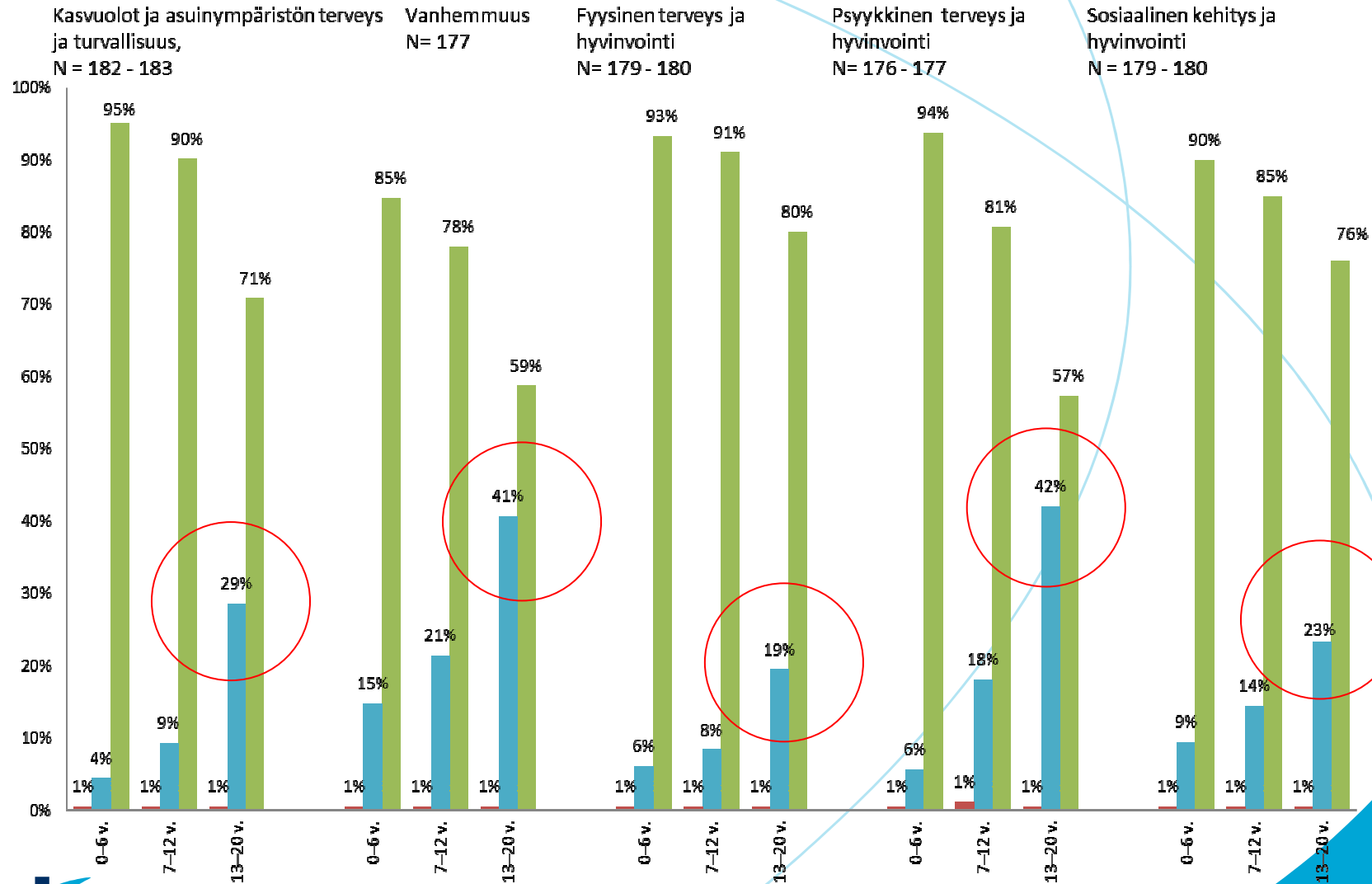
Itsemurhien lukumäärä 0-17-vuotiailla ja 18-24-vuotiailla 1998-2007

Lähde: THL, SOTKANet

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tila: kuntaliiton kyselytutkimus 2010 (tutkimusraportti tulossa kevät 2011)

Arvioikaa eri ikävaiheissa olevien lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilaa asteikolla 1-9.

Kuntaliitto

Kommunförbundet

■ hyvinvoinnin tila huono tai erittäin huono (vastaukset 1-3)

■ hyvinvoinnin tila kohtalainen (vastaukset 4-6)

■ hyvinvoinnin tila hyvä tai erittäin hyvä (vastaukset 7-9)

Rousu & Keltanen 15.2.2011

- Alle kouluikäisten ja alakouluikäisten lasten osalta hyvinvoinnin tilanteen arvioitiin olevan hyvä tai erittäin hyvä kaikilla kysytyillä osa-alueilla
- 13-20 -vuotiaiden hyvinvoinnin tilaa arvioitiin heikommaksi erityisesti näillä osa-alueilla:
  - lasten ja nuorten psyykkinen terveys ja hyvinvointi
  - vanhemmuus.
  - kasvuolot ja asuinympäristön terveys ja turvallisuus
- **Olisiko jotain voitu jo tehdä näiden lasten varhaislapsuudessa ja alakoulussa?**

Missä määrin kunnassa on kuvatunkaltaisia ongelmia ja huolenaiheita: arvioikaa asteikolla 1-9. N= 179-183

Paljon tai hyvin paljon ongelmia tai huolenaiheita (vastaukset 7-9):

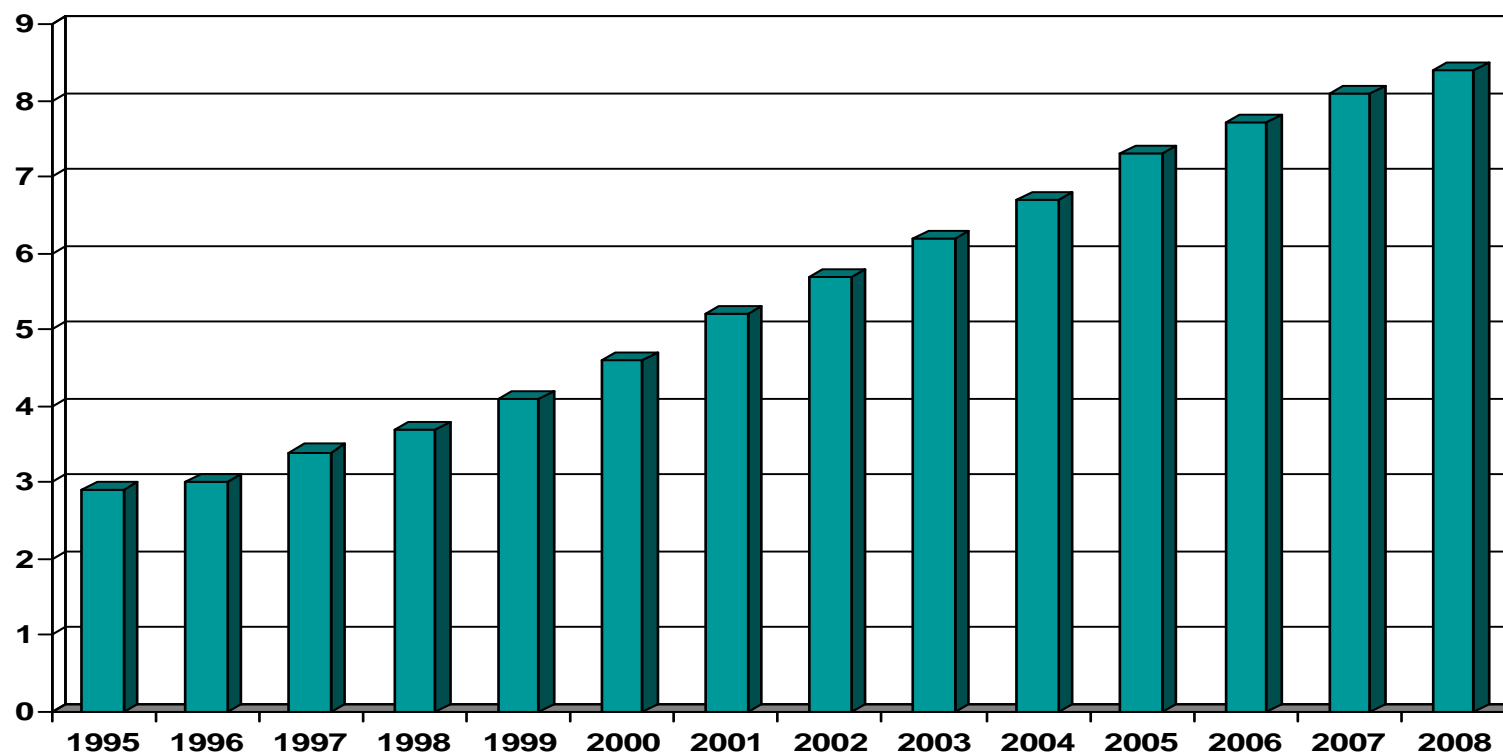
- Lapsiin ja nuoriin liittyviä olivat mm.
  - Nuorisotyöttömyys 19 %
  - Päihteiden käyttö 18 %
  - Nuoren mielenterveys 13 %
  - Aikuistuneiden nuorten elämäntilanne 15 %
  - Lapsen tai nuoren vähäinen kiinnostus osallistua hänen arkeaan koskeviin ratkaisuihin 10 %
  - Oppimisvaikeudet 8 %
- Perheen elämäolosuhteisiin ja vanhemmuuteen:
  - Vanhemman jaksaminen 19 %
  - Vanhemmuustaidot 22 %
  - Vanhemman ja nuoren vuorovaikutuksen pulmat 19 %
  - Vanhemman päihteiden käyttö 21%
  - Vanhemman mielenterveys 19 %
  - Vanhemman työttömyys 18 %
  - Lapsiperheiden arjen kuormittavuus 18 %
  - Perheristiriidat 17 %
  - Lapsiperheiden köyhyys 14 %

Millaisia kipupisteitä meillä **palveluissa** on?

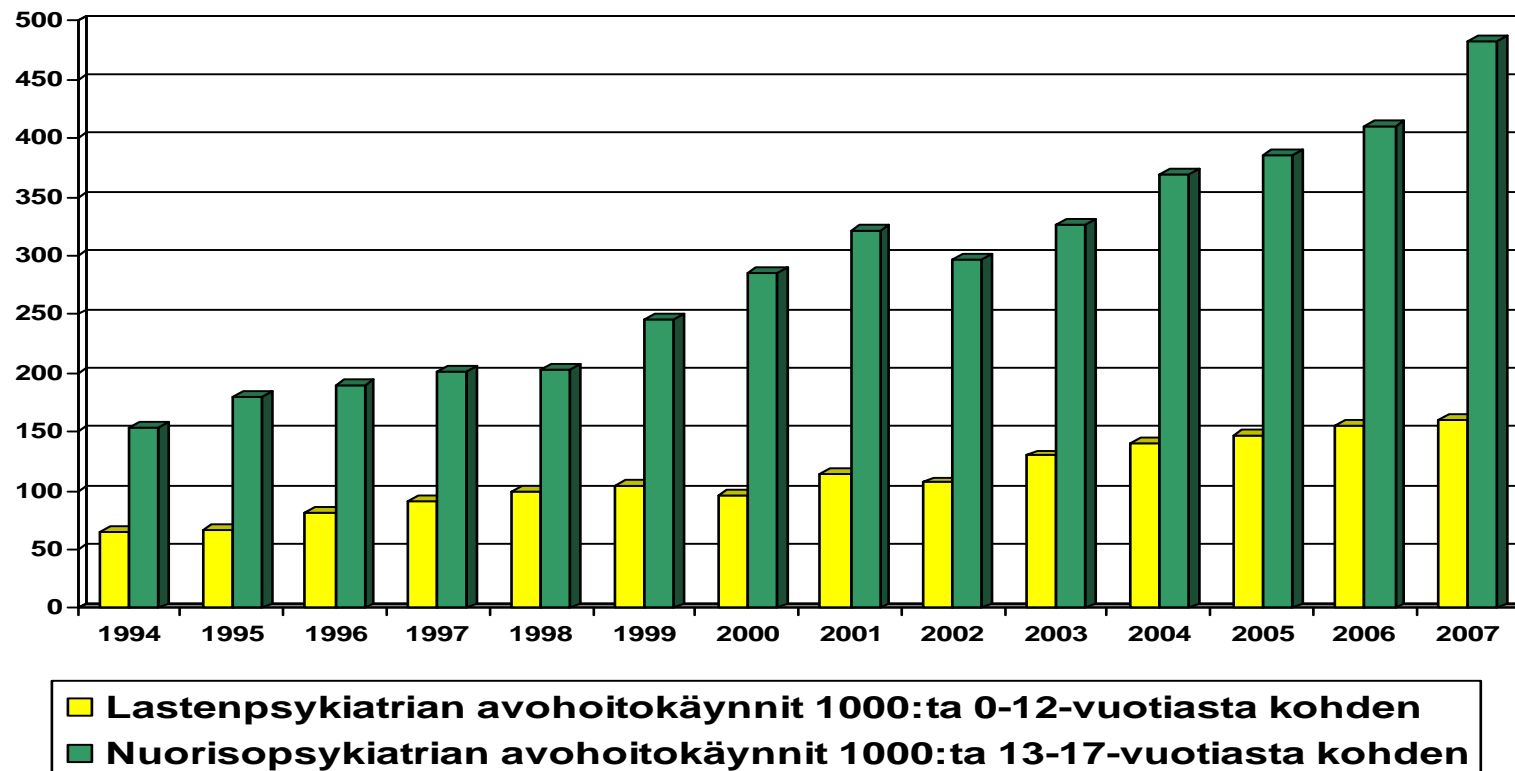
- Tavallisen lapsuuden ja nuoruuden ehkäisevät tukipalvelut paikoin ohentuneet:
  - neuvolakäynnit, kouluterveydenhoito, perheiden kodinhoitoapu lähes hävinnyt, paikoin suuret lapsi- ja opetusryhmät, kerhotunnit, tukiopetus, rinnalla kulkevien läsnäolevien aikuisten määrä ...
- Lasten ja nuorten erityispalvelujen tarve ja käyttö samaan aikaan kasvanut:
  - erityispäivähoidossa olevien lasten osuus
  - erityisopetuksessa olevien koululaisten määrä
  - lastensuojelun asiakkaana olevien lasten ja erityisesti nuorten määrä kasvanut joka vuosi
  - lasten ja nuorten psykiatrinen hoito lisääntynyt merkittävästi, erityisesti nuorten hoidontarve

Erityisopetukseen siirretty/otettu peruskoulujen oppilaista 1995-2008, prosenttia Lähde: Tilastokeskus

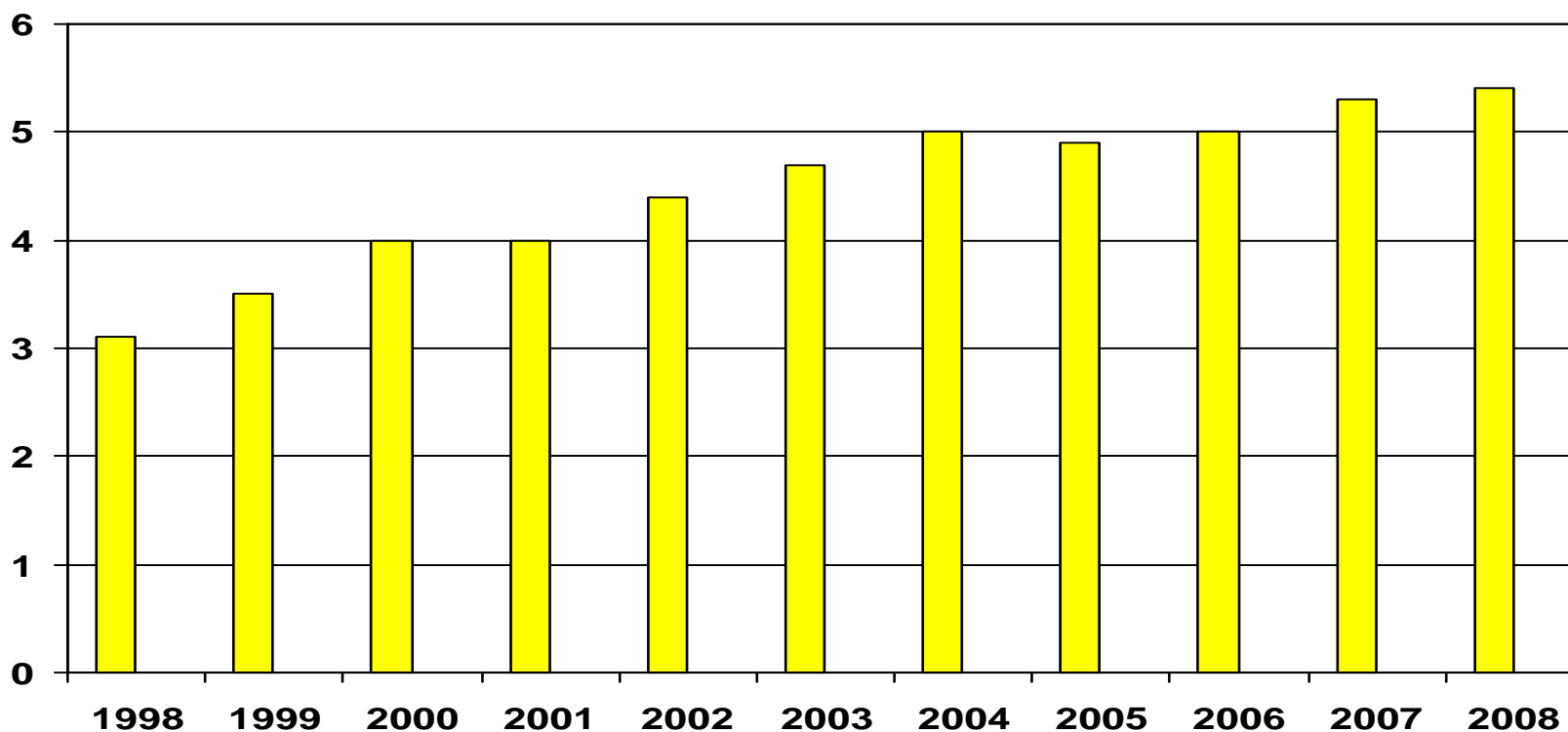

Erikoissairaanhoidon **lastenpsykiatrian** avohoitokäynnit
1000:ta 0-12-vuotiasta kohden ja **nuorisopsykiatrian**
avohoitokäynnit 1000:ta
13-17-vuotiasta kohden 1994-2007 Lähde: THL, SOTKANet

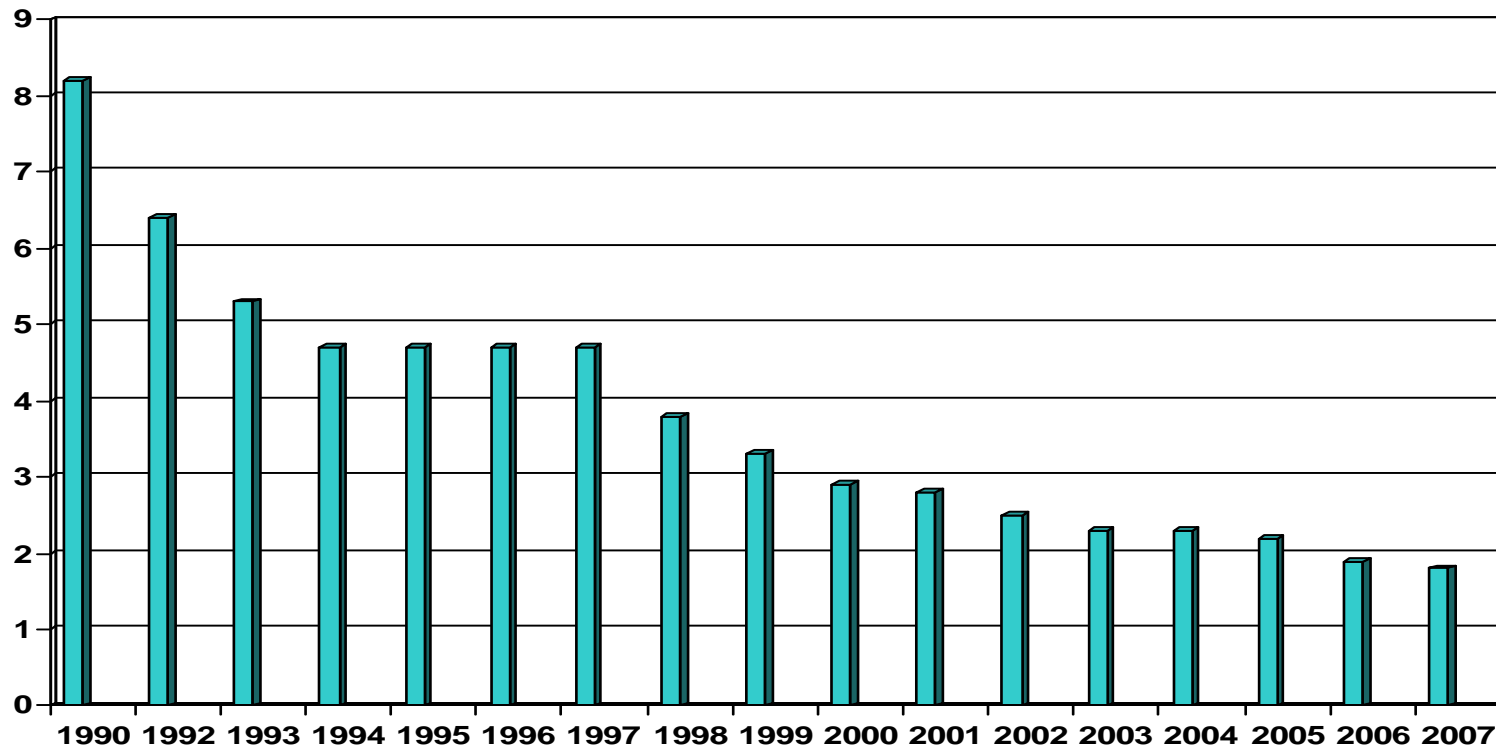

Lastensuojelun avohuollon piirissä 0-17-vuotiaista 1998-2008, prosenttia

Lähde: THL, SOTKANet

Kodinhoitoapua vuoden aikana saaneita lapsiperheitä 1990-2007, prosenttia lapsiperheistä Lähde: THL, SOTKANet

Lastensuojelupalvelujen saatavuus (Kuntaliiton kysely 2010)

- **Saatavuusongelmia:** Paljon ongelmia raportoitiin.
- **Psykiatrinen hoito** (avohuolto) (67 mainintaa jonoista, 30 pitkistä välimatkoista, 7 mainintaa, että sosiaalitoimen taloudellinen tilanne rajoittaa, 3 aukioloaikoihin, 19 ajalliseen keston tai tuen intensiteettiin, 1 palvelukieleen ja kulttuuriosaamiseen ja lisäksi 19 muuhun syyhyn liittyvää mainintaa saatavuuden ongelmista)
- **Lapsen ja nuoren terapia** (avohuolto)
  - Jonot 62 mainintaa, (kysytty myös keskimääräistä jonotusaikaa)
  - Pitkät välimatkat tai muut kulkemiseen liittyvät ongelmat 30 mainintaa,
  - Sosiaalitoimen taloudellinen tilanne rajoittaa 10 mainintaa ja
  - Tuen ajallinen kesto ja intensiivisyys 11 mainintaa,
  - Lisäksi 18 muuta ongelmaa, 1 aukioloaikoihin ja 1 kulttuuriosaamiseen tai palvelukieleen liittyvä maininta

Lastensuojelu on ikkuna yhteiskunnalliseen todellisuuteen – mitä ikkunasta näkyy?

Mikä toimii ja mikä ei toimi lasten ja nuorten hyvinvointityössä eri toimialoilla ja toiminnoissa:

neuvola, päivähoito, koulu, terveys, nuoriso, kasvuolot ...

1. Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelutyö kuvaa mitä ikkunasta näkyy eri ikäisen lapsen kasvuolojen ja palvelujen toimivuuden näkökulmasta Lasu kuvaa myös odotuksensa eri toimialoille

2. Muut toimijat liittyvät dialogiin: mikä toimii ja mikä ei toimi? > erot eri asuinalueilla ja eri ikäryhmissä !

3. Kehityskohteet
**TIETÄMYS RIKASTUU
DIALOGISSA!**

vauvat
ja sikiöt

leikki-
ikäiset

alakoulu
ikäiset

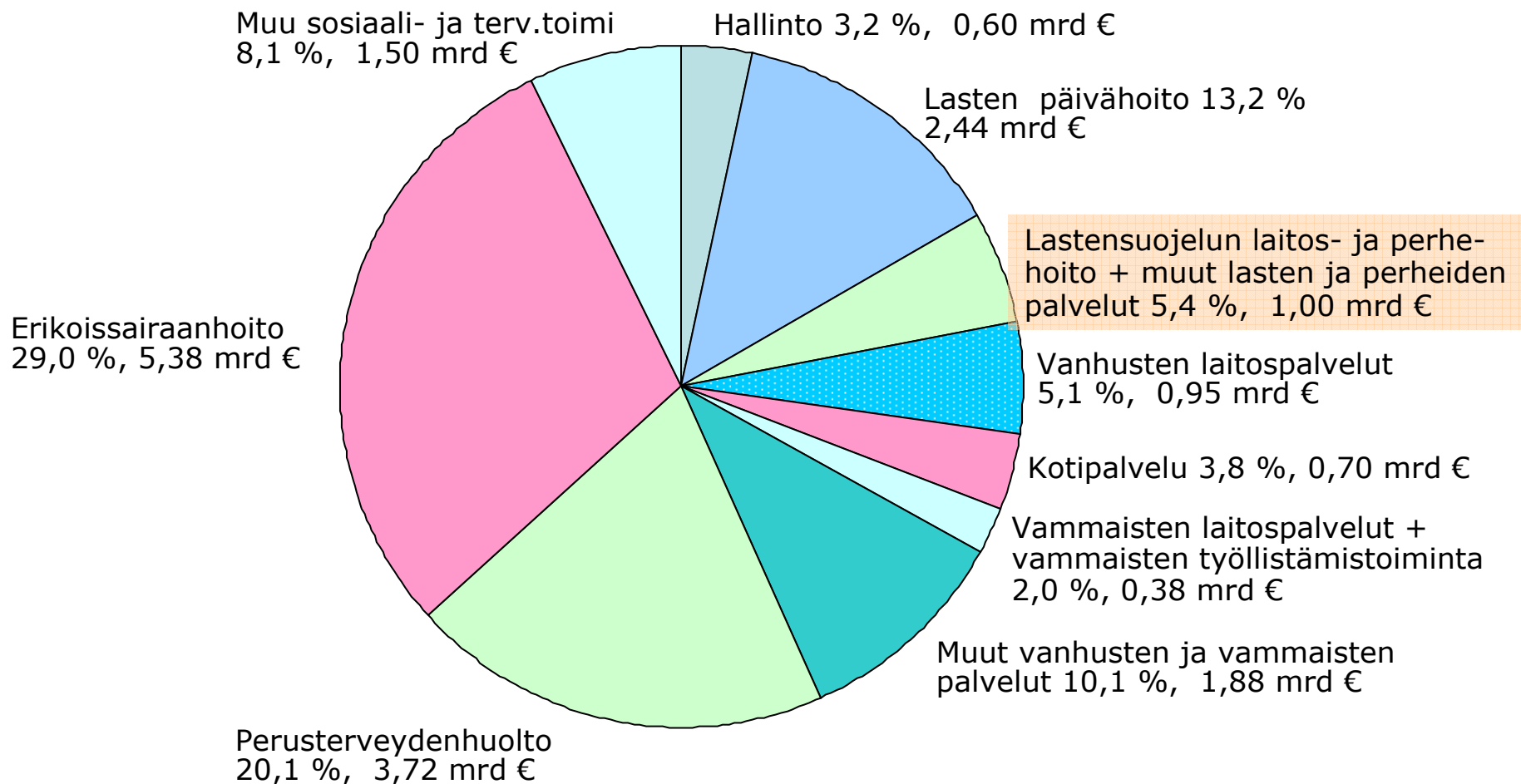
yläkoulu
ikäiset

nuoret

Mitä lasten suojelun ikkunasta voidaan nähdä?

Sosiaali- ja terveystoimen käyttökustannukset v. 2008

Kunnat ja kuntayhtymät 18,55 mrd euroa

Perus- ja toisen asteen opetuksen, nuorisotyön, liikunnan, kulttuurin jne.osuudet tulevat tämän lisäksi. **LAPSUUDEN BUDJETTI kunnissa.**

Oikeita säästöpäätöksiä ....

- **Vajaa 60 000 nuorta on syrjäytymisvaarassa** - eikä tässä luvussa ole tapahtunut muutosta parempaan.
- Tutkimuksessa ulkopuolisuudella tarkoitetaan sitä, että nuoret eivät opiskele eivätkä ole työssä. He eivät myöskään ole työttöminä työnhakijoina, eläkkeellä, varusmiespalveluksessa tai perhevapailta. Siten he putoavat myös yhteiskunnan palveluiden ulkopuolelle.
- **Osalla nuorista ulkopuolisuus ja työttömyys pitkittyvät - osalla vain välivaihe**
- Vuoden 2003 kouluttamattomia ulkopuolisia ja työttömiä 18-29-vuotiaita seurattiin vuoteen 2008 ja katsottiin mihin he olivat päätyneet. Viiden vuoden kuluttua **reilut 60 prosenttia oli siirtynyt pois ulkopuolisten ja työttömien joukosta, mutta 40 % oli edelleen samassa asemassa.**
- **Työmarkkinoiden ja koulutuksen ulkopuolella** olevista 15-29-vuotiaista nuorista 32 000:lla oli vain perusasteen tutkinto.

Koulutuksen puute syrjäyttää.

Työvoimapoliittiset toimet ehkäisevät syrjäytymistä.

- Noin **15 000 nuorta** jää joka vuosi peruskoulun jälkeen jatko-opintojen ja työelämän ulkopuolelle

Syrjäytyneisyydellä voi olla pitkät juuret. Ulkopuolisuus ei ole irrallinen ilmiö, vaan usein se kumpuaa nuorten heikoista lähtökohdista.

- Esimerkiksi **huostassa olleen nuoren todennäköisyys olla työmarkkinoiden tai opiskelun ulkopuolella on 4-5 kertaa suurempi kuin kaikilla 15-24-vuotiailla nuorilla.**
- Ulkopuolisuus ja työttömyys **siirtyvät ainakin osittain sukupolvelta seuraavalle.** Ulkopuolisiksi jäävien vanhemmilla on yleensä vähän koulutusta.
- **Maahanmuuttajien riski syrjäytyä on moninkertainen.** Ulkopuolisista suuri osa on maahanmuuttajia.

.... Oikeita säästöpäätöksiä

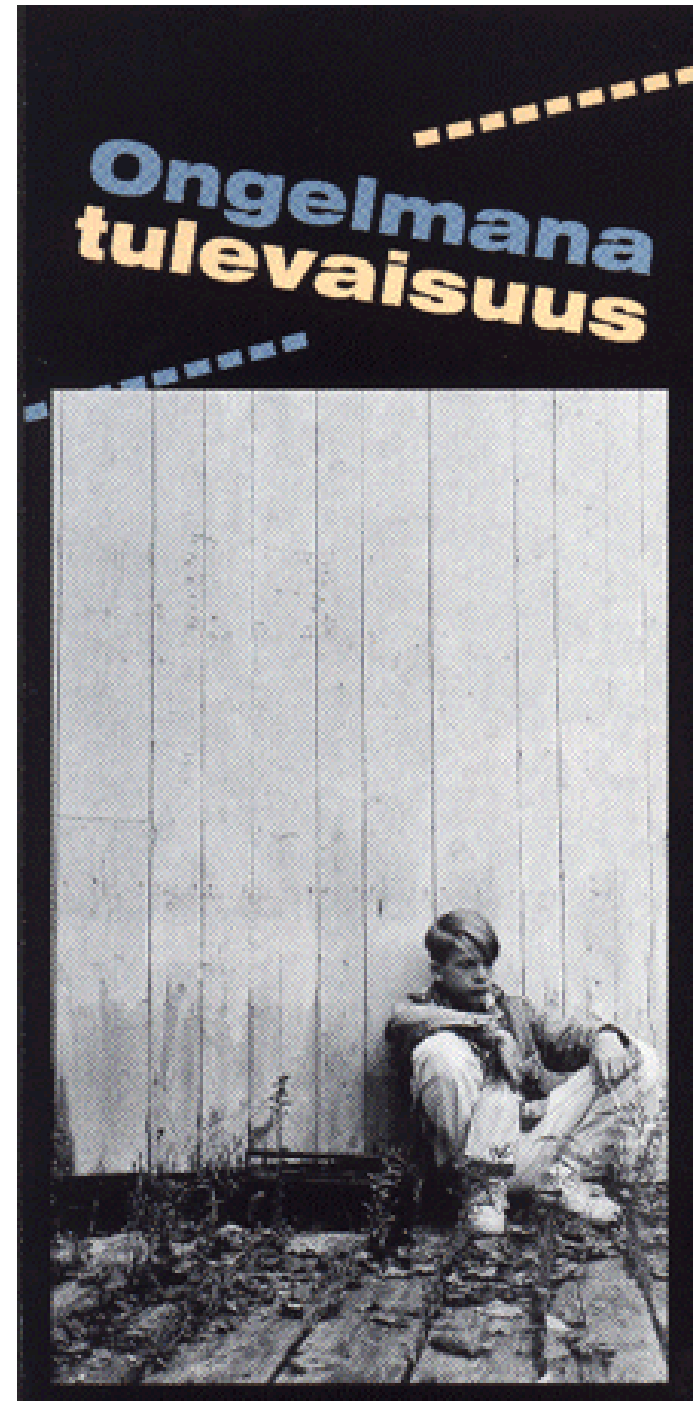
- **Jokaisen tällainen nuoren elämänkestoinen menetys/kustannus on noin yksi miljoona euroa (15 miljardia - 48 miljardia menetys/kustannus).**
- **Tämän summan vierellä panostukset**
  - lapsiperheiden taloudellisen aseman parantamiseen,
  - koulujen ja päiväkotien ryhmäkokojen pienentämiseen,
  - erilaisten lapsi- ja perhekohtaisten tukitoimien parantamiseen, kuten oppilashuoltoon tai perhetyöhön ovat pieniä kustannuksia,
  - ja jotka itseasiassa siis ovat säästöä - eivät kustannuksia, vaan investointeja.
  - **Iso osa näistä lapsista ja nuorista ovat lastensuojelun asiakkaana olleita.** Siksi olisi erittäin viisasta **panostaa lastensuojelun sosiaalityöhön ja avohuoltopalveluihin**, kuten perhetyöhön ja muihin kuntouttaviin tukipalveluihin.
  - Näin vasta säästöä syntyisikin! Jokainen ammattitaitoinen lastensuojelun sosiaalityöntekijä, joka vastaa lastensuojelulapsen asiakassuunnitelmasta ja lapsen ja perheen tukitoimista, tuottaa rahaa yhteiskunnan kassaan, kun lapsen ja nuoren elämäntilanteessa saadaan **ajoissa aikaan parannuksia.**

Lähde: Tilastokeskus: Pekka Myrskylä 2011. Nuoret työmarkkinoiden ja opiskelun ulkopuolella. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisuja 12/2011. Verkossa www.tem.fi/julkaisut.
Myös Hämäläinen, Kangas (toim.) 2010. Perhepiirissä. Kelan julkaisuja.

Mihin meidän
pitäisi mennä?

**Tulevaisuutta tehdään
nyt!**

**Lasten ja nuorten
hyvinvointi luo
taloudellista hyvinvointia
yhteiskuntaan!**

- **Häiriösuuntautuneesta toimintamallista kohti yhteisösuuntautunutta toimintamallia – kumppanuutta ja yhteistyötä.**

- lapsen ja nuoren erityisasiakkuuksien vähentäminen
- pois palvelujen ketjuttamisesta / peräkkäisyydestä kohti samanaikaista verkostomaista lapsen ja nuorten riittävän tehokasta auttamista
- tuen toteuttaminen lapsen ja nuoren kasvuyhteisöissä
- tavoitteena lapsen ja nuoren arkisten kasvuyhteisöjen ja sen jäsenten vahvistaminen:
  - osallisuus ja kuulluksi tuleminen ja vaikuttaminen yhteisön jäsenenä, lapsen ja nuoren arjessa **läsnä olevia aikuisia**, yhteisön jäsenten vuorovaikutus. Kansalaistoiminnan arvo ja merkitys (myös taloudellisesti)

- **Tavallisen arjen arvo** ja lapsen ja nuoren lähiaikuisten suhteen merkitys ja heidän asiantuntemuksensa kunnioittaminen ja tämän vahvistaminen < edellyttää ammattilaisilta uudenlaista näkemystä ja otetta työhönsä

- ”Euro on kova konsultti”, ja siksi eurot kannattaa laittaa **ehkäisyyn**, jotta kallista korjaamista tulisi vähemmän.
- **Elämänkaaren alussa** tarvitaan turvalliset kasvuedellytykset.
  - Tästä on pidettävä huolta.
  - Tähän investoiminen koituu säästöksi.
- Kunnalla on **erityinen vastuu ja velvollisuus huolehtia** lastensuojelun asiakkaana olevien ja huostaansa ottamien lasten mahdollisuudesta elää tavallista lapsuutta ja nuoruutta:
  - avaintoimija (kriittinen menestystekijä) on lapsen vastuu-
sosaalityöntekijä.
  - **hänen toiminnallaan vaikutetaan myös kustannusten suuruuteen.**
  - siksi kunnan tulee erityisesti huolehtia lastensuojelun sosiaalityön toimintaedellytyksistä, joista tärkein on **AIKA lapselle ja perheelle.**
  - Kun aika on ”rikkimenneen lapsen kehityksen tärkein korjaava vuorovaikutustekijä”, ei yksi sosiaalityöntekijä voi mitenkään kyetä samanaikaisesti huolehtimaan 40-80 lapsen ja nuoren ja heidän vanhempiansa kuntoutuksesta.
  - **Lastensuojelun sosiaalityön pelastusohjelma** tarvitaan juuri nyt – sillä vaikutetaan kustannuksiin – tämä on järkevä investointi.

Lasten ja nuorten
hyvinvointipolitiikalle uusi suunta!
– lasten ja nuorten hyvinvointi on
koko kunnan yhteinen asia

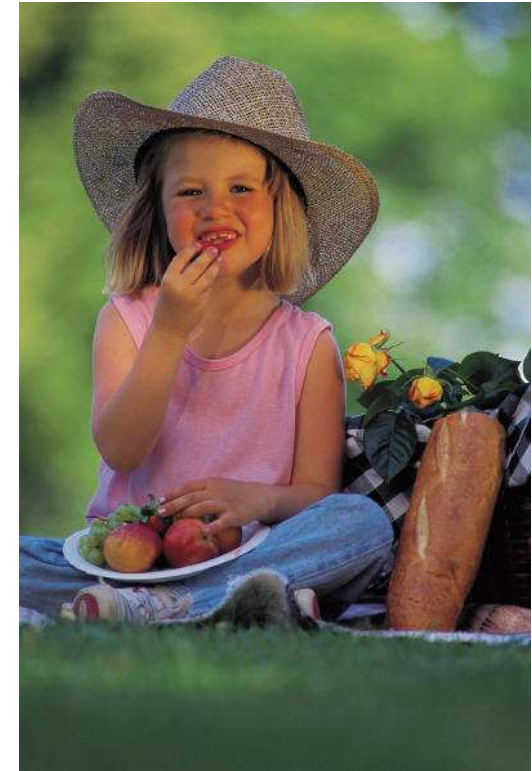
Lastensuojelu on jokaisen lapsen ja nuoren hyvinvointia ja suojelua

Kunnalla on kolme tehtäväkokonaisuutta (L 417/2007)

- **Lasten turvallisten kasvuolojen ja tuen turvaaminen kaikille kunnassa asuville lapsille** (mm. 1 §, 3§, 7§, 11§, 12§)
- **Vanhempien sekä muiden lapsen ja nuoren kasvatuksesta vastuussa olevien tukeminen** (mm. 1§, 2§, 4§, 8§, 9 §, 10§, mm. kuntatyönantajan toimet työ- ja perhe-elämän kysymyksissä, lapsialan työntekijöiden kasvatustyön tukeminen)
- **Lapsi- ja perhekohtainen tuki sitä tarvitseville lapsille ja perheille** (mm. 3§, 11§,12§, 30-37§, erityisesti 34§,40§)

Kuntaorganisaatiossa tulee siten arvioida sitä, **miten eri toimialoilla on kokonaisuutena onnistuttu** lasten ja nuorten kasvuolojen edistämisessä, vanhempien ja muiden kasvattajien tukemisessa sekä lasten ja nuorten palveluissa.

Kunta tarvitsee lapsuuden ja lastensuojelun politiikkaa.

Yhteiskunnallinen ja yhteisöllinen tehtävä

- ...seurattava ja edistettävä lasten ja nuorten hyvinvointia sekä poistettava kasvuolojen epäkohtia ja ehkäistävä niiden syntymistä (esim. ylisukupolvisten asiakkuus-tarpeiden vähentäminen, riskiolojen vähentäminen)
- ...välitettävä tietoa lasten ja nuorten kasvuoloista
- ...kasvatuksen ja vanhemmuuden tukeminen...(mm.7§,8 §).
- ...ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta (3a§).

- Miten **kunnassa tuotetaan tietoa** yhteiskunnallisessa/yhteisöllisessä tehtävässä onnistumisesta? – **onko lapsilla, nuorilla ja vanhemmillä ääni ja kuullaanko sitä?**
- Miten yhteiskunnallista vaikuttavuutta kunnassa arvioidaan?
- Miten tästä raportoidaan johdolle, päättäjille, yhteistyökumppaneille, asiakkaille ja kuntalaisille?

➤ Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

Kuntaliiton kyselytutkimus 2010

Lasten, nuorten ja perheiden osallisuus

- **Kokemus osallisuudesta, kuulluksi tulemisesta ja vaikuttamisen aidosta mahdollisuudesta itseään koskeviin asioihin, on hyvinvointia lisäävä asia.**
  - Suunnitelman valmistelussa ja tiedonkeruussa lasten, nuorten ja vanhempien ääni on kuulunut vielä heikosti
  - Myös vain 31 % arvioi, että suunnitelmassa huomioitiin hyvin lasten ja nuorten osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksien kehittäminen.
  - Vastaajien mukaan lapset, nuoret ja vanhemmat osallistuvat kuitenkin hyvin, kun heille annetaan siihen mahdollisuus.

Ehkäisevä lastensuojelu 3a §

Ehkäisevällä lastensuojelulla edistetään ja turvataan lasten kasvua, kehitystä ja hyvinvointia sekä tuetaan vanhemmuutta.

- Lastensuojelun lisäksi kunta järjestää lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ehkäisevää lastensuojelua **silloin, kun lapsi tai perhe ei ole lastensuojelun asiakkaana.**
- Ehkäisevää lastensuojelua on tuki ja erityinen tuki, jota annetaan esimerkiksi opetuksessa, nuorisotyössä, päivähoidossa, äitiys- ja lastenneuvolassa sekä muussa sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Ehkäisevällä työllä vähennetään lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun ja muiden erityispalvelujen tarvetta!

Lasten suojelun tehtävä

- Lapsi- ja perhekohtaisen lastensuojelun perustehtävä **ei ole** tuottaa lastensuojelutarpeen selvityksiä, avohuollon tukitoimia, huostaanottoja sekä sijais- ja jälkihuoltoa – **nämä ovat välineitä / keinoja perustehtävälle**
- **Perustehtävä on** lapsen ja nuoren kehityksen ja terveyden turvaaminen silloin, kun se on vaarantunut tai vakavasti vaarantunut. Tämä tehtävä on **yhteistyötehtävä.**
- Tämä on laissa (34§, 40§) tarkoitettu perustehtävä: **tavallisen riittävän hyvän lapsuuden turvaaminen** niille lapsille, joiden vanhemmat eivät ilman lastensuojelun tukea tähän pysty tai eivät tähän pysty ollenkaan.

Lastensuojelun lapsi- ja perhekohtainen tehtävä

- Miten **lastensuojelu tuottaa tietoa** lapsi- ja perhekohtaisessa tehtävässä onnistumisesta?
- Miten asiakasvaikuttavuutta kunnassa arvioidaan?
- Miten tästä raportoidaan johdolle, päättäjille, yhteistyökumppaneille, asiakkaille ja kuntalaisille?

➤ **Asiakasvaikuttavuus**

- asiakasvaikuttavuustietoa syntyy päivittäisessä asiakastyössä > tällaisen dokumentoidun seurantatiedon kokoaminen ja sen raportointi. Pääosin tämä tieto jää nykyisin hyödyntämättä.

Lasten ja nuorten
hyvinvointisuunnitelma
kunnan /seudun
hyvinvointipolitiikan välineenä

Kunnan tai useamman kunnan yhteinen suunnitelma Lastensuojelulaki 417/2007, 12§

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi ja lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma,

- joka hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja
- tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.
- Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain 65 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa.

Suunnitelman tehtävät

- Perusoikeustehtävä:
  - Suunnitelma edistää käytännössä lapsen perusoikeuksia ja lapsen oikeuksien sopimuksen tavoitteita ja niiden toteuttamista (**myös tarvittaessa positiivisen erityiskohtelun** –politiikkaa, Lapsen oikeuksien sopimuksen ratifioimisen Suomen 20v.juhlavuosi on 2011)
- Strateginen tehtävä:
  - varmistaa lasten ja nuorten hyvinvointityön **tavoitteellisuuden ja suunnitelmallisuuden** kunnan eri toimialojen ja mukana olevien muiden toimijoiden työssä
  - ovat poliittisen ohjauksen ja päätöksenteon välineitä mm. resurssien varaamisessa ja kehittämistoimista päätettäessä: **asetettava myös vaikutustavoitteet**
    - eri toimialojen lautakunnat, kunnanhallitus, kunnanvaltuusto
- Konkreettinen tehtävä:
  - on **käytännön työkalu** kehitettäessä yhteistyötä ja palveluja

Lasten ja nuorten hyvinvointi on kunnassa yhteinen asia
Lapsi ja nuori voi hyvin !

LAPSIASIAVALTUUTETTU

YK:n lapsen oikeuksien
sopimus 1989/1991

Lapsen oikeuksien kolme
P-kirjainta

Suojelu - Protection

Palvelut ja toimeentulo

- riittävä osuus yhteisistä
voimavaroista - Provision

Osallistuminen - Participation

**TIESITKÖ, ETTÄ
LAPSILLA
ON OMAT
OIKEUDET?**

**IHMISOIKEUDET
KUULUVAT JOKAISELLE
IÄSTÄ RIIPPUMATTA.**

**YK:N LAPSEN
OIKEUKSIEN
YLEISSOPIMUS ON
TEHTY TURVAAMAAN
LAPSEN ERITYISIÄ
TARPEITA JA ETUA.**

LAPSEN OIKEUKSIEN YLEISSOPIMUS
hyväksyttiin Yhdistyneiden
Kansakuntien yleiskokouksessa
vuonna 1989. Kaikki maailman
maat kahta lukuun ottamatta ovat
sopimuksen osapuolia. Suomi liittyi
sopimukseen 1991. Sopimus velvoittaa
Suomeissa valtiota, kuntia, lasten
vanhempia ja muita aikuisia.

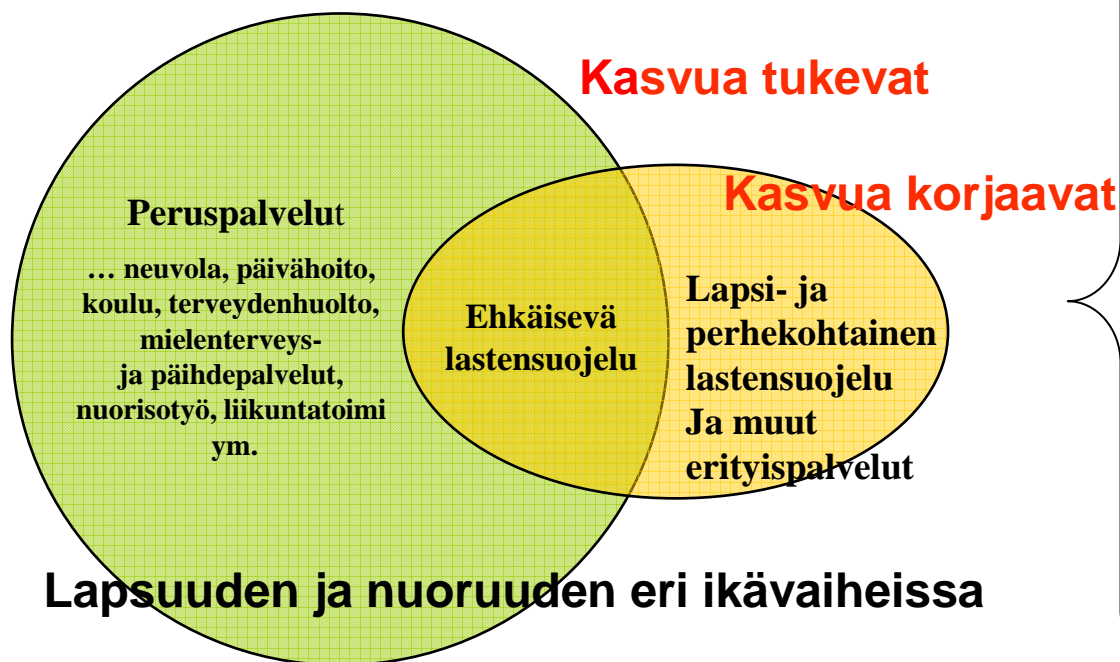
**KAIKKI
LAPSET OVAT
TASA-ARVOISIA**

Rousu 2011

Kasvuolot: kasvuyhteisöjen turvallisuus, virikkeisyys ja riskiolosuhteita vähentävä ja ehkäisevä toiminta

Kasvua ja kehitystä edistävät

Suunnitelmassa otetaan kantaa näihin

Kunnalla yksi koko kohdeväestön kattava suunnitelma

**Lasten ja nuorten hyvinvointi rakentuu aikuisten kautta - lapsen auttamiseksi aikuisten tulee muuttua.
Yhteisösuuntautuminen versus häiriösuuntautuminen (Rimpelä).**

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin perusta: näistä elementeistä muodostuu hyvinvointi –lapsen ja nuoren **perustarpeet**

Turvallisuus
Jokaisella lapsella ja nuorella tulee olla ympärillään välittäviä aikuisia. Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus turvalliseen kasvuympäristöön sekä fyysiseen ja henkiseen koskemattomuuteen.

Osallisuus
Lapsella ja nuorella on mahdollisuus osallistua ja tulla kuulluksi hänelle merkityksellisellä tavalla sekä yksilönä että ryhmänä.

Luovuus
Lapsilla ja nuorilla on mahdollisuus saada onnistumisen kokemuksia ja toteuttaa itseään leikin, oppimisen ja harrastusten kautta.

Arvostus
Jokainen lapsi ja nuori on arvokas omana itsenään.

Hyvinvointipoliittisten ohjelmien toteuttaminen & hyvinvointityö käytännössä

Hyvinvointi syntyy Lapsi & kasvu-yhteisöt vanhemmat, perhe, koti, pv.hoito, koulu, toverisuhteet lähiyhteisöt	Mitä tekemällä vaikutetaan lasten ja nuorten hyvinvointiin? Hyvinvointityön ja ohjelman	Arviointi: Miten hyvin on onnistuttu vanhemmuuden tukemisessa ja lasten ja nuorten hyvinvointityössä ➤ edistää ➤ tukea ➤ korjata
Lapsi & palvelut neuvola yms. erityinen tuki	keskeiset painopisteet ja tavoitteet ja keinot	ja ohjelman tavoitteiden toteuttamisessa? ➤ voimavarat ➤ prosessit ➤ aikaansaannokset
Lapsi & yhteiskunta-kasvuolot media, rakennettu yhdyskunta, kauppapalvelut, liikenne	➤ edistää ➤ tukea ➤ korjata	

Hyvinvoiva lapsi ja nuori sekä perhe.

Hyvinvointivajeiden ja terveyserojen kaventuminen.

Tavoitteiden mukaisesti toimiva hyvinvointipolitiikka ja palvelujärjestelmä.

Jokainen organisaatio sovittaa suunnitelman omaan toimintaympäristöönsä ja lasten ja nuorten paikallisiin tarpeisiin.

tarpeet ----- voimavarat & prosessit ----- vaikutukset

Lakisääteisen suunnitelman sisältö (LSL 12 §)

Suunnitelman tulee lain mukaan sisältää suunnittelukaudelta tiedot:

1. lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta;
2. lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä ja ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista;
3. lastensuojelun tarpeesta kunnassa;
4. lastensuojeluun varattavista voimavaroista;
5. lastensuojelulain mukaisten tehtävien hoitamiseksi käytettävissä olevasta lastensuojelun palvelujärjestelmästä;
6. yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä; sekä
7. suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta.

Kunnan/kuntien suunnitelma on strateginen ja konkreettinen toimintaohjelma, joka alla olevien lain edellyttämien tietojen lisäksi sisältää kunnan arvopohjan ja tahtotilan (vision) sekä konkreettiset tavoitteet ja niitä koskevat linjaukset ja painopisteet sekä konkreettiset kehittämissuositukset eri vuosille.

Suunnitelma tulee laatia yhteistyöprosessissa eri toimijoiden kanssa.

Lapsi- ja lastensuojelupolitiikka kunnassa luo edellytyksiä hyvinvoinnille: tarvitaan kokoavaa ja horisontaalista johtamista ja yhteistyömalleja

Lapsi- ja perhepolitiikkaa, mukaan lukien lastensuojelupolitiikkaa: toimintalinjaukset ja tavoitteet - Pitkäjänteinen, tavoitteellinen ja ohjattu lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikka

- lasten ja nuorten tasavertaisuus palvelujen ja tuen saamisessa.
- hyvinvoivat lapset ja nuoret – tulevat hyvinvoivat aikuiset ja vanhemmat.
  - kunnan/ kuntien yhteistoimintaelinten **päätöksentekijöiden tehtävä**

Palvelujärjestelmää: lasten ja perheiden tarpeiden mukainen palveluvalikko ja voimavarat - Suunnitelmallinen ja johdettu lasten, nuorten ja perheiden palvelujärjestelmä

- kunnan ja kuntien yhteistyöhön ja kumppanuuksiin perustuva toimiva ja kustannusvaikuttava palvelukokonaisuus; oma tuotanto ja hankinta.
  - lasten, nuorten ja perheiden palveluista **vastaavien johtajien tehtävä**

Asukkaiden ja asiakkaiden kanssa tehtävää työtä : toimivat palvelut ja asiakasprosessit - Suunnitelmallinen, tavoitteellinen ja johdettu asiakaslähtöinen palveluprosessi

- jokaisen lapsen ja nuoren turvallinen kehitys ja kasvu, vanhemmuuden voimavarat
- Lapsi, nuori ja perhe hyötyvät > myönteiset vaikutukset näkyvät lapsen ja perheen elämänlaadussa
  - **lapsi, vanhempi, asiakastyöntekijät ja yhteistyötoimijat > yhteistyötehtävä**

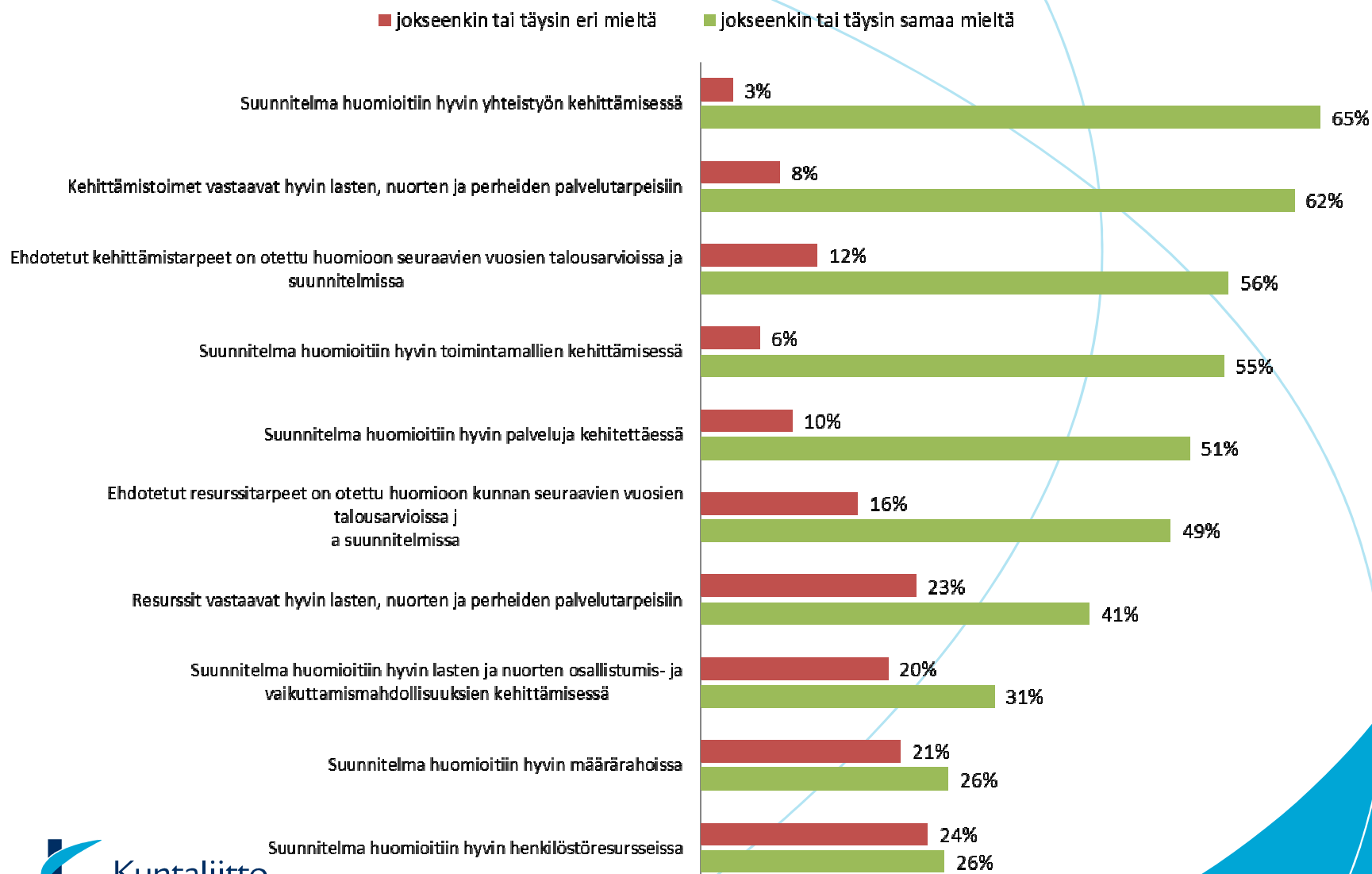

**Kuntaliiton ja yhteistyötahojen kyselytutkimuksen
ennakkotietoja esiteltiin 15.2.2011 pidetyssä seminaarissa**

Yhteinen sävel ja ote lasten ja nuorten hyvinvointityöhön on kehittynyt: eri alojen ja toimijoiden yhteistyö ja kumppanuus

- Lähes 90 % (175 kuntaa) vastasi, että suunnitelma perustuu laaja-alaiseen yhteiseen valmisteluprosessiin, johon ovat osallistuneet eri ammattialojen edustajat ja yhteistyötahot.
- Kunnat arvioivat vastauksissa omaa valmisteluprosessiaan:
  - yhteisestä valmistelusta on kehkeytynyt yhteistyöprosessi, jonka kuluessa on syntynyt yhteinen kokonaisvaltainen käsitys lasten ja nuorten hyvinvoinnin tilasta ja palvelujen toimivuudesta sekä tarvittavista kehittämistoimista.
  - Valmisteluprosessia on tehty nyrkit savessa, pääosin osana omaa arkista työtä. Suunnitelman laadinta-aika onkin useimmiten ollut yhdestä kahteen vuoteen ja yhteinen valmisteluprosessi on sitouttanut yhteisiin tavoitteisiin sekä edistänyt yhteistyötä, vastuita ja työnjakoja. Prosessissa on ollut mukana myös kunnan päätöksentekijöitä.
- Vastaajista 80 % (155 kuntaa) ilmoitti, että lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimeenpanoa ohjaa ja johtaa monialaiset ja monitoimijaiset yhteistyöryhmät.

Suunnitelma osana palvelujen ohjausta ja johtamista: Suunnitelman huomioinen kunnan talousarvion ja toimintasuunnitelman laadinnassa (N= 177-182)

Työväline kunnan monitoimijaisen yhteistyöelimen oma-arvioon

Lasten ja nuorten hyvinvoinnista vastaavan toimielimen ja sen jäsenen oma-arvio

- Kunta:
- Toimielimen nimi:
- Arvioijan nimi ja Pvm:

Arvioinnin kohteet:

1. Suunnitelma ohjaa konkreettisesti kunnan toimintaa
2. Kaikkien lasten ja nuorten turvalliset kasvun edellytykset varmistetaan
3. Yhteistyö, kumppanuus ja osallistuminen tuovat vahvuutta ja voimavaroja toimintaan
4. Lapsi- ja perhekohtainen lastensuojelu on riittävää ja oikea-aikaista tukea
5. Suunnitelman aikaansaannoksia ja vaikutuksia arvioidaan säännöllisesti
6. Toimintaa kehitetään lasten, nuorten ja perheiden muuttuvien tarpeiden mukaisesti
7. Laatu on sisäänrakennettu kaikkeen toimintaan
8. Yhteinen näkemys laadusta on lapsen ja nuoren etu
9. Hyvä laatu vaatii voimavaroja
10. Läpinäkyvyys ja avoimuus luovat perustan luottamukselle
11. Lapsi, nuori ja perhe ovat avainasemassa vaikutuksia arvioitaessa
12. Laatulupaus konkretisoi laadun tuottamisen tahtotilan

© Kuntaliitto, Rousu, Holma, Janhunen

Lisätietoja Oma arvio-lomakkeesta: sirkka@pystymetsa.fi 050 301 9132

Rousu Sirkka 2009. Kaksi opasta lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman laadintaan, seurantaan ja arviointiin. Maksuttomat pdf-julkaisut www.kunnat.net > kirjakauppa.

Alue- ja elinkeinokehitys

EU- ja kansainvälisyys

Kuntakehitys- ja tutkimus

Kuntatalous

Lakiasiat

Opetus- ja kulttuuri

Ruotsinkielinen toiminta

Sosiaali ja terveys

Asiakasmaksut, talous ja rahoitus

EU-asiat

Hallinto- palveluiden

Kuntien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat

Kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi sekä lastensuojelun järjestämiseksi ja kehittämiseksi kunnan tai kuntien toimintaa koskeva suunnitelma (L 417/2007.12 §). Suunnitelma on uusi lakisääteinen väline ohjata, johtaa ja kehittää lasten ja nuorten hyvinvointityötä kunnassa. Se on jatkossa osa kunnan vakiintunutta toiminnan suunnittelun, toteuttamisen sekä arvioinnin vuosirytmää.

sv Tulosta | pdf

LIITTEET

 [Lokalisuunnitelma](#)
Sirkka Rousun luento
10.2.2009

KUNNAT.NETISSÄ

[LapsiArvi -kehittämishankkeen aineisto](#)

[Kysely kunnille lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmista ja lastensuojelusta](#)

Alue- ja elinkeinokehitys

EU- ja kansainvälisyys

Kuntakehitys- ja tutkimus

Kuntatalous

Lakiasiat

Opetus- ja kulttuuri

Ruotsinkielinen toiminta

Sosiaali ja terveys

Asiakasmaksut, talous ja rahoitus

EU-asiat

Hallinto, palveluiden järjestäminen ja tuottaminen

Nimikkeistöt ja luokitukset

Sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämistyö Kuntaliitossa

Sosiaalipalvelut

Ikäntyneiden palvelut

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Kuntaliiton Lapsipoliittinen ohjelma "Eläköön lapset"

Kysely kunnille lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmista ja lastensuojelusta

Kuntaliitto on lähettänyt lakisääteisten lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmien tilaa, lasten ja nuorten hyvinvointia ja palveluja sekä lastensuojelua koskevan sähköisen kyselyn kunnille. Kysely on laadittu yhteistyössä sosiaali- ja terveysministeriön, terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen, lasten, nuorten ja perheiden politiikkaohjelman, kunta- ja palvelurakenteen uudistumista arvioivan ARTTU-tutkimushankkeen sekä KASTE-ohjelman LastenKaste kanssa.

Kysely on lähetetty elokuussa 2010 sähköpostilla jokaiseen kuntaan kunnan kirjaamon sähköpostiosoitteen kautta välitettäväksi edelleen sille henkilölle, joka kunnassa vastaa lakisääteisestä lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmasta. Olemme toivoneet, että kyselyyn vastattaisiin, mikäli mahdollista, sen työryhmän yhteisen keskustelun perusteella, joka kunnassa vastaa suunnitelman toimeenpanosta, sen seurannasta ja arvioinnista. Kyselyn erityisesti lastensuojelua koskevien osioiden 3-4. kysymykset on parhaiten vastattavissa lapsi- ja perhekohtaisesta lastensuojelusta vastaavan toimesta.

Vastaamisen helpottamiseksi kysymykset jaettiin neljään osioon, joilla kaikilla oli oma lomakelinkki:

1. Suunnitelman laadinta, toimeenpano ja seuranta
2. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja palvelut

sv Tulosta | pdf

LIITTEET

- [Kyselylomake 1](#)
- [Kyselylomake 2](#)
- [Kyselylomake 3](#)
- [Kyselylomake 4](#)
- [Kyselyn saate STM ja Kuntaliitto](#)
25.8.2010

KUNNAT.NETISSÄ

[Kuntien lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmat](#)

[Seminaari 15.2.2011: Johdetaanko lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kokonaisuutena? – keskiössä palvelujen saatavuus, yhteistyö ja johtaminen kunnissa](#)

[Kuntaliitto tiedottaa 15.2.2011: Monialainen yhteistyö edistää nuorten ja perheiden hyvinvointia](#)

MUUALLA VERKOSSA

[Lastensuojelun laatupäivät 2010](#)
[Diakin verkkosivut](#)

Kasvun kumppanit
Lasten hyvinvointia vahvistamassa

www.kasvunkumppanit.fi

A- A+

Kasvun kumppanit -etusivu

Ajankohtaista

Työn tueksi

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

Lait ja oppaat

Yhteystiedot

Kasvun kumppanit - verkkopalvelu lasten hyvinvointia vahvistamassa

Kasvun kumppanit kokoaa yhteen THL:n lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyvää tutkimus- ja kehittämistietoa.

▶ Kasvun kumppanit pähkinänkuoressa

Dialogisuuden tulisi olla työtä ohjaava periaate

Toisen kuunteleminen lisää työn mielekkyyttä ja avoimuutta.

▶ Lue lisää työtä ohjaavista periaatteista

Tiedotteet

28.3.2011

Lasten Parlamentin uusi kaksivuotinen istuntokausi alkaa marraskuussa

Lasten parlamenttitoiminnalla tavoitellaan kaksisuuntaista vuorovaikutusta ja lasten vaikuttavuutta päätöksenteossa.

[Kuntaliiton tieto](#)

25.3.2011

Työ lasten ja nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseksi jatkuu

Sosiaali- ja terveysministeriö myönsi Etelä-Suomen alueen Lapsen ääni - kehittämissuunnitelman jatkolle 3,4 miljoonaa euroa ja Väli-Suomen Kasperin II -hankkeen jatkolle 1,7 miljoonaa euroa.

[OTM:n tiedote](#)

Maaliskuun teema: Asiakastyön kehittäminen uusilla medioilla

Tommi Tossavainen kannustaa tekemään asiakkaiden kohtaamistyötä verkossa.

[Lue maaliskuun teema](#)

Kaste - kohti parempia palveluita

Lapsiin, nuoriin ja perheisiin liittyvissä Kaste-hankkeissa kehitetään perus- ja erityispalveluja.

▶ [Lasten Kaste](#)

Lastensuojelun käsikirja

Nuorten osallisuus

- > Eduskuntavaalit 2011
  - [Lasten ja nuorten hallitusohjelma](#)
  - Huoneentaulun allekirjoittaneet
  - Nuoret ehdokkaat eduskuntavaaleissa 2011
- > Valtikka.fi
- > Kuntien peruspalveluiden arvioinnin kehittämishanke
- > Nuorisovaalit
- > Nuorisokonventti
- > Äänestysikärajaksi 16 v
- > Menetelmät ja materiaalit

Lasten ja nuorten hallitusohjelma

ANNA ÄÄNESI LAPSELLE JA NUORELLE!

Aikuiset ratkaisevat lasten ja nuorten hyvinvoinnin suunnan 17.4.2011

Ota kantaa lasten ja nuorten puolesta tulevissa eduskuntavaaleissa!

Lasten ja nuorten hallitusohjelman ovat yhteistyössä laatineet seuraavat lasten ja nuorten järjestöt ja viranomaiset:

Lapsiasiavaltuutettu
Kirkkohallitus
Mannerheimin Lastensuojeluliitto
Lastensuojelun Keskusliitto
Nuori Suomi
Pelastakaa Lapset
Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi
Suomen Vanhempainliitto
Valtion nuorisosiain neuvottelukunta Nuora

Hallitusohjelmasta on tehty tiivistelmänomaisesti ns. huoneentaulu (PDF), jonka sähköisellä allekirjoittamisella kansanedustajaehdokkaat voivat

Nuorisojärjestöt tiedottavat

29.03.2011: Keskustanuorten Hämeenniemi: Soini on ikärasisti ->

28.03.2011: Vasemmisto-opiskelijat: Transnuorille taattava turvallinen kasvuympäristö ->

23.03.2011: ViNO:n puheenjohtajat: Ole oma itsesi – kaikki muuttuu paremmaksi ->

KAIKKI TIEDOTTEET

www.alli.fi/huoneentaulu

- > Eduskuntavaalit 2011
  - [Lasten ja nuorten hallitusohjelma](#)
  - Huoneentaulun allekirjoittaneet
  - Nuoret ehdokkaat eduskuntavaaleissa 2011
- > Valtikka.fi
- > Kuntien peruspalveluiden arvioinnin kehittämishanke
- > Nuorisovaalit
- > Nuorisokonventti
- > Äänestysikärajaksi 16 v
- > Menetelmät ja materiaalit

ANNA ÄÄNESI LAPSELLE JA NUORELLE!

Aikuiset ratkaisevat lasten ja nuorten hyvinvoinnin suunnan 17.4.2011

Ota kantaa lasten ja nuorten puolesta tulevaisuudessa eduskuntavaaleissa!

Lasten ja nuorten hallitusohjelman ovat yhteistyössä laatineet seuraavat lasten ja nuorten järjestöt ja viranomaiset:

- Lapsiasiavaltuutettu
- Kirkkohallitus
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto
- Lastensuojelun Keskusliitto
- Nuori Suomi
- Pelastakaa Lapset
- Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi
- Suomen Vanhempainliitto
- Valtion nuorisosiain neuvottelukunta Nuora

Hallitusohjelmasta on tehty tiivistelmänomaisesti ns. huoneentaulu (PDF), jonka sähköisellä allekirjoittamisella kansanedustajaehdokkaat voivat sitoutua edistämään lapsi-, nuoriso- ja perhepoliittisia tavoitteita. Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry ylläpitää listaa allekirjoittaneista eduskuntavaaliehdokkaista ja julkaisee listaustietoja nettisivuillaan.

Huoneentaulun allekirjoittaneita voi selata alasisivulla [Huoneentaulun](#)

29.03.2011: **Keskustanuorten Hämeenniemi: Soini on ikärasisti**

28.03.2011: **Vasemmistopuolueen opiskelijat: Transnuorille taattava turvallinen kasvuympäristö**

23.03.2011: **VINO:n puheenjohtajat: Ole oma itsesi – kaikki muuttuu paremmaksi**

[KAIKKI TIEDOTTEET](#)

Lasten ja nuorten hallitusohjelma 2011-2015

1. Aikaa lapsille - arvoa kasvatukselle
2. Alkoholihaitat kuriin
3. Vanhempien parisuhde on lapsen koti
4. Hyvinvointia kouluun
5. Lapsi-, nuoriso- ja perhepolitiikka johdettava kokonaisuutena
6. Peruspalveluiden vahvistamiseen moniammatillinen ote
7. Lasten ja nuorten kokemustieto päättäjien käyttöön
8. Lapsilla ja nuorilla on oikeus yhdenvertaiseen kohteluun
9. Terveys- ja hyvinvointierojen kaventaminen lapsuus- ja nuoruusiässä
10. Lapsiperheiden ja nuorten aikuisten sosiaaliturvan parantaminen